

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrlometodějská teologická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2024

Vít Krmíček

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra církevních dějin a církevního práva

Diplomová práce

**Výzdoba a uspořádání liturgického
prostoru chrámu Panny Marie Matky
Církve v poutním areálu Živčáková**

Vít Krmíček

Studijní program: Teologické nauky

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Brno 2024

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci na téma Výzdoba a uspořádání liturgického prostoru chrámu Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková vypracoval samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato magisterská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

.....

podpis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucí práce doc. PhDr. Jitce Jonové, Th.D. za cenné připomínky a trpělivost při vedení práce. Poděkování patří také mým blízkým a přátelům, a to zvláště manželce, kteří mě při psaní této magisterské práce podpořili.

Obsah

Úvod.....	7
1 Chrám Panny Marie Matky Církve.....	10
1.1 HISTORIE POUTNÍHO MÍSTA	10
1.1.1 OSOBNOST MATÚŠA LAŠUTA A JEHO SPOJITOST S POUTNÍM MÍSTEM	10
1.1.2 POSTOJ CÍRKVE K POUTNÍMU MÍSTU	11
1.2 STAVBA CHRÁMU PANNY MARIE MATKY CÍRKVE.....	11
1.2.1 ZJEVENÍ	13
1.3 DUCHOVNÍ SPRÁVA POUTNÍHO MÍSTA	14
1.4 NÁVRHY NA VÝZDOBU A USPOŘÁDÁNÍ PRESBYTÁŘE KOSTELA	14
1.4.1 NÁVRH MARIÁNA GOČE	15
1.4.2 NÁVRH JANA TESAŘE	15
1.4.3 NÁVRH JIŘÍHO ŠŤASTY	16
1.4.4 NÁVRH PAVOLA RUSKA	17
1.4.5 NÁVRH MARKO RUPNIKA.....	17
2 Centro Aletti	19
2.1 MARKO IVAN RUPNIK.....	19
2.2 LITURGICKÉ UMĚNÍ UMĚLECKÉHO ATELIÉRU CENTRA ALLETI	21
2.2.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA UMĚLECKÉHO ATELIÉRU CENTRA ALLETI.....	21
2.2.2 MOZAIKA.....	23
3 Liturgický prostor chrámu	28
3.1 PRESBYTÁŘ.....	28
3.1.1 OLTÁŘ.....	28
3.1.2 AMBON	31
3.1.3 SVATOSTÁNEK.....	32
3.1.4 SEDES A OSTATNÍ SEDADLA V PRESBYTÁŘI	33
3.2 LOŽ KOSTELA.....	34
3.2.1 MÍSTA PRO VĚŘÍCÍ.....	34
3.2.2 MÍSTO PRO ZPĚVÁKY A HUDEBNÍKY.....	34
3.2.3 ZPOVĚDNÍ MÍSTNOSTI	35
3.3 VÝZDOBA.....	35
3.3.1 MOZAIKA.....	35
3.3.2 KŘÍŽOVÁ CESTA	41

3.3.3 KONSEKRAČNÍ KŘÍŽE	41
3.4 SAKRISTIE	42
3.5 KAPLE SVATÉHO JOSEFA	42
3.6 UŽITNÉ PROSTORY KOSTELA.....	43
3.6.1 TOALETY	43
3.6.2 BYT PRO KNĚZE	43
3.6.3 DALŠÍ MÍSTNOSTI.....	43
3.7 ZHODNOCENÍ FUNKČNOSTI	43
Závěr.....	47

Úvod

Tato magisterská práce se zabývá výzdobou a uspořádáním liturgického prostoru chrámu Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková. Projekt uspořádání liturgického prostoru a realizaci výzdoby provedl pod vedením Marko Rupnika ateliér umění Centro Aletti v Římě. Cílem práce je popsat okolnosti vzniku, průběh stavebních prací a zdokumentování současného stavu kostela, dále pak také zhodnotit funkčnost liturgického prostoru kostela.

Druhý vatikánský koncil, učitelský úřad církve a různé dokumenty vydané úřady svatého stolce po tomto koncilu opakovaně zdůraznily význam liturgického prostoru. Základní ustanovení týkající se liturgického prostoru najdeme především v koncilním dokumentu *Sacrosanctum concilium*. V sedmé kapitole v článcích 122 až 130 se konstituce zabývá charakterem chrámového umění a vybavením chrámu. V pokoncilních dokumentech¹ se pak více charakterizuje a prohlubuje výklad této konstituce a jsou uváděny instrukce, jak tuto konstituci uvést do praxe.

Dle Nového zákona je chrámem nové smlouvy sám Kristus, On je místem svátostné Boží přítomnosti, a ne nějaká stavba. Kostel je tedy obrazem místní církve – Kristova těla. Má vyjadřovat jednotu Božího lidu při jejím hierarchickém uspořádání.² „Při stavbě kostelů ať se pečlivě dbá o to, aby dobře sloužily liturgickým úkonům a aktivní účasti věřících.“³ Liturgický prostor má být uzpůsoben obnovené liturgii po Druhém vatikánském koncilu. To zahrnuje správné uspořádání prostoru a vhodné umístění jednotlivých liturgických míst. Důležitý je také symbolický význam kostela, který má promlouvat i mimo liturgii o základních pravdách víry, má se dbát na estetickou a uměleckou stránku stavby.⁴ „Sakralita prostoru je vytvářena shromážděním křesťanů, kteří zde slaví bohoslužbu... Ti „posvěcují“ prostor, který je vždy podřízen požadavkům společenství.“⁵ „Viditelná konstrukce náboženské stavby je přesným

¹ Dokumentů týkajících se obnovy liturgie je velké množství, můžeme uvést např.: *Inter oecumeni* z roku 1964; *Musica sacra* z roku 1967; *Tres abhinc annos* z roku 1967; *Všeobecné pokyny k římskému misálu (Institutio generalis missalis romani)* z roku 1969, rozšířené roku 1981; *Liturgicae Instaurationes* z roku 1970; *Kodex kánonického práva (Codex Iuris Canonici)* z roku 1983; *Varietates Legitimae* z roku 1994.

² KOPEČEK, Pavel. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*. Brno. 2004, s. 43.

³ SC 124.

⁴ KOPEČEK, P. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*, s. 43.

⁵ KUNETKA, František. *Eucharistie v křesťanské antice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0920-8, s.216-217.

výrazem našeho vnímání nás samotných jakožto církve, čili živých kamenů v chrámu, jímž je Kristus.“⁶

Dispozice liturgického prostoru se v průběhu dějin vyvíjela a kolísala mezi dvěma základními koncepcemi: kruhovou a podélnou. Pokoncilní liturgii lépe vyhovují kruhové stavby, které umísťují oltář do středu prostoru. Naopak podélné stavby formují věřící jako putující Boží lid. Liturgický prostor je definován rozmístěním hlavních liturgických míst, především oltáře, ambonu, sedesu a svatostánku.⁷

„Výtvarné umění, zvláště náboženské, a jeho vrchol, umění sakrální, se plným právem počítá k nejvznešenějším činnostem lidského ducha.“⁸ Výzdoba liturgického prostoru by se měla pokoušet vyjádřit nekonečnou Boží krásu a měla by přispívat k otevření lidské mysli k Bohu a jeho oslavě. Sakrální umění má sloužit s náležitou vážností a úctou bohoslužebným budovám a obřadům.⁹ Církev vždy podporovala krásné umění a trvala na tom, aby všechny věci spojené s bohoslužbou byly důstojné, vkusné a krásné a aby symbolizovaly vyšší skutečnosti. Přijímala také změny v materiálech a technikách zpracování podle vývoje doby.¹⁰

Hlavním zdrojem při zpracovávání této závěrečné práce byla dokumentace týkající se stavby kostela uchovávaná v archivu farnosti Korňa, na jejímž území se poutní místo nachází. Dále archivní materiály Ing. arch. Jiřího Šťasty, který částečně zprostředkoval komunikaci s Centrem Aletti. Cenným zdrojem je také svědectví Ivana Mahříka¹¹, který měl stavbu kostela na starosti. Dále byly použity různé publicistické články týkající se událostí na poutním místě, knihy a brožury zabývající se poutním místem, církevní dokumenty týkající se uspořádání liturgického prostoru, publikace zabývající se liturgickým uměním, teologií umění či mozaikou. Byly užity také internetové zdroje, např. interpretace velké nástěnné mozaiky od Marka Rupnika na stránkách poutního místa nebo interpretace jednotlivých výjevů znázorněných na mozaice na stránkách Centra Aletti.

V první části závěrečné práce je stručně zpracována historie poutního místa, je zde představena osoba vizionáře Matúša Lašuta, okolnosti údajného zjevení Panny Marie a je zde popsáno, jaký postoj církev k poutnímu místu zaujímá a vývoj tohoto postoje od doby údajného

⁶ ŠPIDLÍK, T. a RUPNIK, M. I. *Nové cesty pastorální teologie: krása jako východisko*, s. 593.

⁷ KOPEČEK, P. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*, s. 43.

⁸ SC 122.

⁹ SC 123.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Ivan Mahřík, narozen 5. prosince 1942, na kněze vysvěcen 1965. Jako duchovní působil ve farnostech Nemšová, Čadca, Makov, od roku 1985 do roku 2000 působil jako správce farnosti Turzovka. V roce 1997 mu byl udělen četný titul děkan. Roku 2000 byl jmenován farářem nově vzniklé farnosti Korňa. V roce 2009 odešel na odpočinek, přebývá na faře v obci Korňa.

zjevení. Další podkapitoly jsou věnovány průběhu stavby kostela a duchovní správě poutního místa. Následně jsou představeny jednotlivé návrhy na výzdobu a uspořádání liturgického prostoru popisovaného kostela. Další kapitola je věnována Centru Alletti v Římě, jehož umělecký ateliér uspořádání a výzdobu liturgického prostoru kostela realizoval. Je zde představen zakladatel a bývalý dlouholetý ředitel Centra Marko Ivan Rupnik, dále jsou představena teologická východiska ateliéru a technika mozaiky jakožto uměleckého druhu, se kterým výtvarný ateliér při výzdobě liturgických prostor převážně pracuje.

Závěrečná kapitola, která je těžištěm této magisterské práce, se zabývá samotným liturgickým prostorem poutního kostela Panny Marie Matky Církve. Je zde představeno uspořádání liturgického prostoru, popis jednotlivých míst jak v presbytáři, tak v lodi kostela. Samostatná podkapitola je věnována výzdobě kostela, a to hlavně monumentální mozaice na stěně v závěru presbytáře. Jsou zde popsány jednotlivé výjevy znázorněné na mozaice, jejich teologický výklad a jejich spojitost se zasvěcením poutního kostela.

Součástí této magisterské práce jsou i obrazové přílohy. V těchto přílohách jsou vybrané části projektové dokumentace kostela, návrhy na výzdobu a uspořádání presbytáře kostela a fotografie současného stavu. Na obrazové přílohy je v textu odkazováno prostřednictvím hranatých závorek [], mezi kterými je číslovka odkazující na číslo přílohy.

1 Chrám Panny Marie Matky Církve

Mariánské poutní místo Živčáková spadá geograficky do oblasti Velké Turzovky, která se nachází na severozápadě Slovenské republiky na rozhraní Slovensko-moravských Karpat a Západních Beskyd. Leží v žilinské diecézi na území farnosti Korňa. V našich zemích je toto poutní místo více známo pod jménem Turzovka.

1.1 Historie poutního místa

Historie poutního místa se začala psát v 50. letech minulého století a je spojena s osobou vizionáře Matúša Lašuta.

1.1.1 OSOBNOST MATÚŠA LAŠUTA A JEHO SPOJITOST S POUTNÍM MÍSTEM

Matúš Lašut se narodil 10. dubna 1916 v obci Vysoká nad Kysucou, která se nachází v okrese Čadca. Pocházel ze skromných poměrů. Matka mu tragicky zemřela, když měl 4 roky. Pokřtěn byl v roce 1930 ve Frýdlantu nad Ostravicí, kde byl ve službě u sedláka Petra Kubaly. Oženil se 13. září 1941 s Evou Marčišovou z Turzovky, narodili se jim celkem 4 dcery, prvorozená zemřela v dětském věku.¹² Po vystřídání mnoha různých zaměstnání pracoval od roku 1958 jako hajný.

Dne 1. června 1958 měl Matúš Lašut soukromé zjevení Panny Marie na hoře Živčák. Zprávu o něm podal 7. září 1958. Hned druhý den horu navštívilo mnoho lidí z okolí. V tento den měl být Matúš Lašut zatčen příslušníky STB, na odpor se postavili přítomní poutníci, proto se Matúš Lašut dostavil na policejní stanic sám o den později. Následovala téměř pětiletá internace v psychiatrických léčebnách v Bytčici a Mladé Boleslavi a v léčebně Kosmonosy. Celkem byl zatčený a propuštěný třikrát.¹³

Proti Matúšovi Lašutovi bylo vedeno vícero trestních stíhání. V roce 1959 jej zbavili i svéprávnosti. Po propuštění z léčebny se vrátil s těžce poškozeným zrakem a zbylo mu jen několik zubů.¹⁴ Začal opět pracovat jako lesní dělník. Ochotně ve svém domě přijímal návštěvy poutníků i duchovních představitelů a věnoval se jim až do svojí smrti 10. srpna 2010.¹⁵

¹² KUCHAR, Jiří (ed.). *Zjevení Matky Boží v Turzovce*. Praha: Eminent, 2007. ISBN 978-80-7281-326-1, s. 164-165.

¹³ BOBEK, Petr. *Turzovka: hora Panny Marie*. Brno: Sypták, 2018, s. 10.

¹⁴ KUCHAR, J. *Zjevení Matky Boží v Turzovce*, s. 171.

¹⁵ BOBEK, P. *Turzovka: hora Panny Marie*, s. 31.

1.1.2 POSTOJ CÍRKVE K POUTNÍMU MÍSTU

Katolická církev v souvislosti s informacemi o prvních zjeveních Matúša Lašuta vydala zákaz vykonávání poutí na horu Živčáková, který byl zveřejněn 22. prosince 1958 na všech farních úřadech v okrese Čadca. Biskup Eduard Nécsey vydal zákaz přistupovat ke svátostem pro šířitele zvěstí o údajném zázraku. V roce 1969 byla předána církevním představitelům petice s téměř 10 000 podpisy poutníků sebranými přímo na hoře Živčáková. Hlavním požadavkem petice bylo povolení slavit na tomto místě mše svaté. Petice však zůstala bez jakékoliv odezvy.¹⁶ Odmítavý přístup církve k poutním aktivitám na hoře Živčáková a neochotu zabývat se otázkou pravosti zjevení lze vysvětlit opatrností a obavami církevních představitelů, aby komunistickému režimu nebyla dána záminka pro stupňování omezování církevních činností v zemi.

Na začátku 90. letech 20. století v souvislosti s uvolněním situace ohledně náboženských otázek církev svůj přístup změnila. V roce 1990 posvětil Jan Pavel II. při návštěvě Slovenska v Bratislavě základní kámen kaple Panny Marie Královny Pokoje. Ta byla na hoře Živčáková se souhlasem biskupství vystavěna a slavnostně posvěcena v roce 1993.¹⁷

Na počátku devadesátých let se otázce pravosti zjevení na hoře Živčák věnovala vyšetřovací komise. Její závěry však doposud nebyly uveřejněny a jsou uloženy na biskupském úřadě žilinské diecéze.¹⁸ K pravosti či nepravosti zjevení tedy církev stále nezaujala oficiální a konečné stanovisko. Nicméně v roce 2008 vyhlásil žilinský biskup Tomáš Galis¹⁹ vrch Živčáková za mariánské poutní místo a místo modlitby.²⁰

1.2 Stavba chrámu Panny Marie Matky Církve

Stávající kaple Panny Marie Královny Pokoje v souvislosti s velkým množstvím poutníků nedostačovala, proto byla poutníky v petici čítající okolo třiceti tisíc podpisů požadována výstavba nového chrámu. V roce 2008 byl vydán souhlas pro oficiální sbírku

¹⁶ *Kaplnka Panny Márie*. Online. TURZOVKA - KORŇA - Živčáková. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/kaplnka-panny-marie/>. [cit. 2024-05-07].

¹⁷ Svěcení proběho dne 17. 10. 1993. Kaple má kapacitu přibližně 50 osob. Před kaplí je velké prostranství, kde se může shromažďovat větší počet poutníků. Viz. BOBEK, P. *Turzovka: hora Panny Marie*, s. 28.

¹⁸ Vyšetřovanie Turzovky je ukončené. *Maria Rosa*. 2007, (6), s. 15.

¹⁹ Dekret č. 1057/2008: „Aby bolo vhodne postarané o duchovné dobro Božieho ľudu, ktorý prichádza na horu Živčáková do farnosti Korňa, využívajúc moje riadne právomoci dané kánonom 381, § 1 kanonického práva a v duchu 52 článku Lumen Gentium, dogmatickej konštitúcie II. vatikánskeho koncilu, od 19. októbra vyhlasujem horu Živčáková za mariánske pútnické miesto a miesto modlitby. Mons. Tomáš Galis, žilinský biskup, 18. septembra 2008.“

²⁰ Nové mariánske pútnické miesto Žilinskej diecézy. *Katolícke noviny*. 2008, roč. 139. s. 4.

na stavbu a výkup pozemků.²¹ Pro zpracování architektonické studie a projektu kostela byl osloven architekt Marian Goč, který dříve v poutním areálu Živčáková navrhoval i kapli Panny Marie královny pokoje. Projekt na výstavbu kostela schválil biskup nově vzniklé žilinské diecéze²² Tomáš Galis.²³ Základní kámen věnovaný Matúšem Lašutem byl dovezený z Lurd a požehnal jej biskup Tomáš Galis dne 19. října 2008. Výstavba započala 11. června 2009, financována byla převážně z dobrovolných příspěvků věřících a poutníků. Celkové náklady činily přibližně 3,1 milionu eur.²⁴ 29. května 2011 byl posvěcen kříž, koruna Panny Marie a zvon jménem Mária,²⁵ který byl umístěn na věž budovaného kostela. Stavební práce trvaly celkově sedm let.²⁶ Kostel byl slavnostně otevřen a vysvěcen biskupem Tomášem Galisem dne 4. října 2015.²⁷ Při slavnostní mši svaté bylo přítomno sedm biskupů ze Slovenska, České republiky a Ukrajiny,²⁸ zástupci společenského života²⁹ kněží, jáhni, řeholníci a věřící ze Slovenska, České republiky, Polska a Maďarska. Dohromady na slavnost dorazilo přibližně 15 000 poutníků.³⁰

Kostel³¹ je postaven přibližně 700 metrů od kaple Panny Marie královny pokoje. Kostel s kaplí spojuje chodník vedoucí lesem, u kterého se nachází údajně léčivé prameny.³² Půdorys kostela má spirálovitý tvar.³³ Nachází se zde jedno přízemní podlaží, [1] jedno nadzemní [2] a jedno podzemní podlaží. [3] Hlavní loď kostela Panny Marie Matky Církve pojme okolo

²¹ Souhlas vydal Biskupský úřad v Nitře dne 5. února 2008.

²² Diecéze vznikla z rozhodnutí papeže Benedikta XVI. 14. února 2008 vyčleněním ze severní části nitranské diecéze a malé části diecéze banskobystrické.

²³ Souhlas by vydán dne 8. 8. 2008.

²⁴ *V Korní – Živčákovéj vysvätili Chrám Panny Márie Matky Cirkvi*. Online. E-Kysuce - všetko o Kysuciach. 2015. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160414142100/http://www.e-kysuce.sk/index.php/aktuality-e-kysuce-139/18592-v-korni-zivcakovej-vysvatili-chram-panny-marie-matky-cirkvi-2015>. [cit. 2023-12-13].

²⁵ Váha zvonu je 860 kilogramů.

²⁶ Stavební práce prováděla stavební firma Stavospol spol. s.r.o. sídlící v městě Turzovka.

²⁷ Bobek, Petr: *Turzovka: Hora Panny Marie*. c. d., s. 35-36

²⁸ Jmenovitě byli přítomni: Mons. Ján Orosch – trnavský arcibiskup, Mons. Stanislav Stolárik – rožňavský biskup, Mons. Milan Šášik – biskup mukačevského eparchátu, Mons. Milan Lach – řeckokatolický pomocný biskup prešovský, Mons. Jan Graubner – olomoucký arcibiskup, Mons. František Václav Lobkowicz – biskup ostravsko-opavské diecéze a Mons. Tomáš Galis – žilinský biskup.

²⁹ Např. předseda Národní rady Slovenské republiky Peter Pellegrini, poslanec Národní rady Slovenské republiky a předseda Žilinského kraje Juraj Blanár, poslanec Národní rady Slovenské republiky a předseda Křesťanskodemokratického hnutí Ján Figel', poslanec Národní rady Slovenské republiky a starosta Staré Bystrice Ján Podmanický, primátor města Čadce Milan Gura, primátor města Turzovky Ľubomír Golis, starosta obce Korňa Štefan Belko.

³⁰ *V Korní – Živčákovéj vysvätili Chrám Panny Márie Matky Cirkvi*. Online. E-Kysuce - všetko o Kysuciach. 2015. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160414142100/http://www.e-kysuce.sk/index.php/aktuality-e-kysuce-139/18592-v-korni-zivcakovej-vysvatili-chram-panny-marie-matky-cirkvi-2015>. [cit. 2023-12-13].

³¹ Kostel je zbudován v nadmořské výšce 756 m ve svahu o sklonu přibližně 20 stupňů.

³² Jsou zde tři prameny pojmenované jako pramen Srdce Panny Marie, pramen Srdce Ježíšova a pramen Panny Marie Lurdské.

³³ Tento tvar vzdáleně připomíná šnečí ulitu.

3 000 věřících, dalších přibližně 150 lidí kaple sv. Josefa. Zvonice s výškou 41 metrů slouží v letním období také jako vyhlídková věž. Na věži jsou umístěny čtyři zvony, které jsou dílem akad. sochaře Josefa Tkadleca z Halenkova.³⁴ Zvon pojmenovaný Mária byl posvěcen dne 29. května 2011, další tři zvony – Božské srdce Ježíšovo, sv. Andrej Svorad a Beňadik a sv. Josef byly posvěceny dne 5. 6. 2015. Z těchto tří zvonu jeden darovala Nitranská diecéze, druhý obec Korňa a třetí zvonař Tkadlec, který všechny zvony vyráběl.³⁵

V červnu 2017 byla na stěně v závěru presbytáře nainstalovaná velká mozaika, mozaikou byl vyzdoben také oltář, ambon a svatostánek. Výzdobu realizoval Marko Ivan Rupnik SJ s kolektivem pracovníků uměleckého ateliéru Centra Aletti v Říme. Požehnal ji žilinský diecézní biskup Mons. Tomáš Galis dne 8. října 2017.³⁶ Koordinaci celé stavby měl na starosti Ivan Mahrík.

Roku 2021 započala výstavba exercičního a pastoračního domu s názvem Marta. Ten je umístěn v těsné blízkosti kostela z jižní strany. Ke konci roku 2023 byla hotová hrubá stavba včetně oken a dveří.³⁷ Termín dokončení stavby závisí na finančních prostředcích, které duchovní správa doposud nemá zajištěny. Peníze jsou získávány převážně formou sbírek mezi věřícími.

1.2.1 ZJEVENÍ

První zjevení se odehrálo dne 1. června 1958. Tehdy čtyřicet dvou letý lesník Matúš Lašut měl službu na hoře Okružla v Turzovce. U stromu, na kterém byl umístěný obrázek Matky Boží Ustavičné Pomoci, spatřil záblesk a dva metry vysokou postavu Panny Marie. Na místě, kde byl umístěný obrázek, se mu postupně vyjevilo sedm obrazů. Výjevy znázorňovaly osud světa v případě, že se lidstvo nepolepší. Poté ztratil přibližně na tři hodiny vědomí. Zjevení se opakovala ještě 7. a 21. června, 1. a 21. července a 14. srpna 1958.³⁸

³⁴ Akademický sochař Josef Tkadlec, narozen 1957, absolvoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti u profesora Habarta, pak Vysokou uměleckoprůmyslovou školu v Praze u profesora Kováře. Děkan Mahrík se znal s jeho otcem Josefem Tkadlecem starším (1930 – 1996), se kterým studoval na střední škole elektrotechnické v Žilině. Josef Tkadlec st. založil v Halenkově zvonařskou dílnu a Josef Tkadlec ml. pokračuje v jeho díle.

Viz *Akademický sochař Josef Tkadlec*. Online. Obec Halenkov. 2019. Dostupné z: <https://www.halenkov.cz/obec-7/osobnosti/akademicky-sochar-josef-tkadlec-28cs.html>. [cit. 2024-03-08].

³⁵ *V Turzovke požehnali zvony pre kostol, ktorý je už takmer pred dokončením*. Online. Tlačová kancelária konferencie biskupov Slovenska. 2015. Dostupné z: <https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocclanku=20150605029>. [cit. 2024-03-08].

³⁶ *Turzovka Korňa Živčáková*. Online. Svatý Hostýn. 2023. Dostupné z: https://hostyn.cz/obraz/home/letaky/letak_A4_DL_Turzovka.pdf. [cit. 2023-12-13].

³⁷ Stavební práce provádí firma Stavospol spol. s.r.o. z Turzovky.

³⁸ KUCHAR, J. *Zjevení Matky Boží v Turzovce*, s. 165–169.

Dne 7. září 1958 měl dostat povolení od Panny Marie ke zveřejnění zjevení. Následující den, 8. září 1958, na svátek Narození Panny Marie, poprvé putovali lidé na horu Živčák. Údajně přišlo kolem tisíce lidí.³⁹

Putování věřících na Živčákovou probíhalo během celého období vlády komunistického režimu, přestože veřejná bezpečnost pod horou Živčáková přicházející poutníky pokutovala. Místo bylo také vystaveno četným útokům, pálení obrazů a ničení soch.⁴⁰

1.3 Duchovní správa poutního místa

Hora Živčáková byla do roku 2000 pod správou farnosti Turzovka, v jejíž působnosti se nacházela. V roce 2000 vznikla nová farnost Korňa, pod kterou územně spadá i poutní místo, správu zde tedy po roce 2000 vykonával duchovní správce této farnosti.⁴¹

V roce 2008 byla ustanovena pro poutní místo samostatná duchovní správa. Tu zde vykonávají z pověření žilinského biskupa čtyři kněží z řeholního institutu Misionáři Nejsvětějších srdcí Pána Ježíše a Panny Marie.⁴² Rektorem kostela je Ondrej Sabó M. SS. CC.⁴³

1.4 Návrhy na výzdobu a uspořádání presbytáře kostela

V projektu kostela nebyl zpracován presbytář, byl zde pouze nástin, jak by mohl být presbytář uspořádán.⁴⁴ Jeho podoba se tedy řešila až v průběhu samotné stavby kostela. Na návrh výzdoby a úpravy presbytáře nebyla vypsána soutěž, Mahrík v průběhu let 2012 a 2013 sám oslovoval s prosbou o návrh architektky a umělce, které osobně znal nebo které poznal na hoře Živčáková.⁴⁵ Mahrík dal jako podklady pro zpracování návrhu oslovovaným k dispozici části projektu interiéru chrámu. V případě zájmu provedli oslovení šetření přímo na místě v kostele.

³⁹ ŠUBIAKOVÁ, Elena. *Turzovka - 50 rokov milosti*. Živá voda Turzovky, 2008, s. 20.

⁴⁰ *Tamtéž*, s. 43.

⁴¹ Od roku 2000 do roku 2008 to byl Ivan Mahrík.

⁴² Misionáři Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Mariina (latinsky *Congregatio Missionariorum a Sacris Cordibus Iesu et Mariae*) je mužský řeholní institut s papežským právem působící na slovensku od roku 1994. Založil ji v roce 1833 italský kněz sv. Gaetano Errico (1791-1860). Členové této duchovní kongregace si ke svému jménu připsují iniciály M.SS.CC. Viz: *O nás*. Online. Misionáři Najsvätejších Srdc Pána Ježíša a Panny Márie. 2023. Dostupné z: <https://msscc.sk/o-nas>. [cit. 2024-02-17].

⁴³ Mgr. Ondrej Sabó, na kněze vysvěcen 14.9.2002, na hoře Živčáková působí od roku 2011.

⁴⁴ V zadání na zpracování projektu kostela nebyl presbytář obsažen. Z jakého důvodu tomu tak bylo, se nepodařilo zjistit.

⁴⁵ „Navrh presbyteria sa riešil počas stavby kostela. Ďalší umelci boli oslovení až počas vystavby chrámu a to preto, aby sme mohli vyhodnotiť, ktorí navrh bude najvhodnejší.“ MAHRÍK, Ivan. *Presbytář kostela* [elektronická pošta]. Message to: vit.krmicek@gmail.com. 3. 4. 2024 20:12 [cit. 2024-04-04]. Osobní komunikace.

Určitou komplikaci při navrhování řešení výzdoby a uspořádání představovala v závěru presbytáře procházející zvlněná křivka nosné zdi. Tato křivka nosné zdi opticky rozdělovala prostor chrámu na dvě části. Navíc ve výšce 7,8 m a 12,8 m z této zdi vystupovaly další nosné prvky související s konstrukcí věže a s podporami dřevěných trámů zastřešení chrámové lodi.

Celkem byli osloveni čtyři umělci či architekti. V zadání návrhu byl požadavek na vypořádání se s konstrukčními problémy prostoru presbytáře, uspořádání jednotlivých liturgických míst v rámci presbytáře, podoba těchto míst a výzdoba presbytáře. Všechny návrhy Mahrík konzultoval s biskupem žilinské diecéze Tomášem Galisem.⁴⁶

1.4.1 NÁVRH MARIÁNA GOČE

Ing. arch. Marián Goč⁴⁷ navrhoval vícero sakrálních staveb, např. benediktínský klášter Proměnění Páně v obci Sampor (Banskobystrický kraj), kapli sv. Jana Pavla II. v obci Dolný Kubín (Žilinský kraj) či kapli Panny Marie Královny pokoje na hoře Živčáková.⁴⁸ Zpracoval také architektonickou studii a projekt poutního kostela na hoře Živčáková.

Goč nebyl osloven Mahríkem, aby zpracoval návrh uspořádání prostoru presbytáře. Zde popisovaný nástin je řešen již v architektonickém návrhu a v projektu kostela. Dle půdorysného nákresu je presbytář okrouhlého tvaru. [4] V jeho ose je ve přední části navržen obdélníkový oltář, za ním, taktéž v ose, se nachází svatostánek. Ambon je umístěn vlevo před oltářem a sedes vpravo za oltářem u stěny. Vpravo, naproti bočnímu vchodu, je umístěna socha Panny Marie. Je zde počítáno s předsazenou stěnou, která by zakrývala konstrukční výčnělky ve stěně závěru presbytáře a do níž by byl vsazen svatostánek a socha Panny Marie.⁴⁹ Už při schvalování projektu stavby kostela se však počítalo s tím, že podoba presbytáře kostela bude zpracována až v průběhu stavby.

1.4.2 NÁVRH JANA TESAŘE

Ing. arch. Jan Tesař je architekt působící v architektonickém ateliéru Muse.arch se sídlem v Brně.⁵⁰

Tesař navrhl v závěru presbytáře zbudovat lehkou představenou stěnu, která by lemovala původní nosnou zeď. [5] Tato stěna by byla vypouklá směrem do prostoru kostela s tím, že u podlahy by měla menší poloměr než u stropu pod trámy. Zároveň by se celá mírně

⁴⁶ Rozvohor s Ivanem Mahríkem dne 24. 5. 2023.

⁴⁷ Ing. arch. Marián Goč je zakladatelem architektonického ateliéru GAM (1991).

⁴⁸ Viz. *Ateliér GAM*. Online. Dostupné z: <https://www.ateliergam.sk/>. [cit. 2024-03-28].

⁴⁹ Farní úřad Korňa, dokumentace stavby kostela na Živčákové, 24. 5. 2023.

⁵⁰ Viz. *Muse.arch*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.muse-arch.com/>. [cit. 2024-03-28].

nakláněla k lidem. Tím by se zakryly konstrukční výčnělky nosné zdi. V ploše této stěny je umístěn velký kříž v podobě prosvětlené drážky, která dosahuje do všech čtyř okrajů stěny. Tento kříž sjednocuje celý prostor chrámu a zároveň soustřeďuje pohled na bod protnutí – na sochu Krista. V ose kříže je v návrhu umístěn do zdi vestavěný svatostánek a věčné světlo. Tuto stěnu autor navrhoval autor vyzdobit motivem matky s dítětem. [6] Tento motiv je dle Tesaře jednoduchý a všem srozumitelný a znázorňuje Pannu Marii jako matku Ježíše Krista a jako Matku Církve. Tento motiv může být proveden jako malba, freska či jako mozaika.

Konstrukce stěny byla uvažována jako ocelová kostra kotvená do stávajících nosných zdí a opláštěná velkoformátovými deskami, příp. dle finančních možností i jako železobetonová monolitická konstrukce. Uspořádání liturgických míst presbytáře ani jejich podoba nejsou v návrhu nijak specifikovány.⁵¹

Tesař při práci na tomto návrhu nabídl spolupráci Jiřímu Šťastovi. Ten tuto spolupráci odmítl s tím, že vypouklá stěna závěru presbytáře směrem k lidu odporuje tradici církve. Šťasta poté sám navštívil poutní místo a po domluvě s Mahríkem zpracoval svůj vlastní návrh.⁵²

1.4.3 NÁVRH JIŘÍHO ŠŤASTY

Ing. arch. Šťasta, vedoucí Dílny všech svatých v Brně, se zabývá sakrální architekturou, úpravou liturgických prostor a jejich výzdobou.⁵³ Svoji práci navazuje na dílo uměleckého ateliéru Centra Aletti v Římě, kde v roce 2012 absolvoval půlroční pracovní a studijní stáž. Pod vedením teologa Marko Ivana Rupnika SJ se zde podílel na přípravě a realizaci mozaik.

Aby byla zakryta vystupující betonová nároží, navrhl Šťasta vyzdění závěru presbytáře z lehkých pórobetonových tvárníc lepených na flexibilní lepidlo. [7] Na toto vyzdění je v návrhu umístěna velká mozaiková výzdoba v duchu děl Centra Aletti. Ústředním výjevem je zde ukřížování Krista na kříži v podobě stromu života s Pannou Marií a se svatým Janem. Po stranách tohoto zobrazení pak byly navrženy výjevy Zvěstování Panně Marii a Narození Páně, jako události, které odkazují na Pannu Marii jako Matku Církve. [8]

Samostatně stojící svatostánek v podobě osmiboké věže je umístěn v nice zdi závěru presbytáře. Oltář obdélníkového půdorysu a ambon předsažený před oltářem jsou ze světlého mramoru. Výškový rozdíl mezi presbytářem a hlavní lodí byl navržen 0,3 m. Osmiboká křtitelnice v provedení ze světlého mramoru byla v návrhu umístěna blízko zpovědních místností. Kropenky jsou umístěny při hlavním i vedlejším vstupu na železobetonových

⁵¹ Farní úřad Korňa, dokumentace stavby kostela na Živčákové, 24. 5. 2023.

⁵² Rozvohor s Jiřím Šťastou dne 22. 8. 2023.

⁵³ Viz *Dílna všech svatých Brno*. Online. 2024. Dostupné z: <https://vsechsvatych.cz/>. [cit. 2024-03-28].

sloupcích. Navrženo zde bylo celkem 285 míst k sezení v hlavní lodi a 65 míst po obvodu chrámu.⁵⁴

1.4.4 NÁVRH PAVOLA RUSKA

Akademický malíř Pavol Rusko působící v Ružomberku na Slovensku se věnuje textilu a textilnímu designu, komorní malbě, kresbě a grafice, tvorbě objektů a interiérové architektury i grafickému designu.⁵⁵

Rusko navrhl výzdobu liturgického prostoru v podobě velkého nástěnného obrazu, na němž je vyobrazena Panna Maria v modrém šatu s korunou na hlavě jako královna. [9] Ruce má upažené s dlaněmi obrácenými vzhůru připomínající gesto kněze při mši svaté. Levou nohou šlape na červeného hada, který svým tělem obepíná celý výjev. Před pannou Marií je jako bílá postava v pozici oběti vyobrazen její Syn, který leží na zádech na pomyslném obětním stole. Pod Kristem je znázorněno černé srdce umístěné v písmenu x připomínající jesle. Na obraze je do kruhu 10 hvězd, pozadí obrazu je dle návrhu buď modré nebo obsahující modro-bílé geometrické obrazce.

Uspořádáním a vzhledem ostatního vybavení presbytáře se tento návrh nezabývá.⁵⁶

1.4.5 NÁVRH MARKO RUPNIKA

Marko Ivan Rupnik je známým umělcem a teologem. Proslavil se mozaikami, které realizuje s uměleckým ateliérem Centra Aletti v sakrálních prostorách. Jeho osobě bude věnována samostatná podkapitola.

Jako posledního Mahrík s prosbou o návrh presbytáře oslovil Rupnika, a to po konzultaci s žilinským biskupem Tomášem Galisem. Ten se s Rupnikem znal díky realizaci výzdoby seminární kaple v Bánské Bystrici – Badíně v roce 2003. Galis tam tehdy působil jako pomocný biskup. Rupnika Mahrík kontaktoval přes členy jezuitského řádu. Rupnik byl právě na montáži mozaiky v sanktuáriu Jana Pavla II. v Krakově, s biskupem Galisem jej zde navštívili. Rupnik následně přijel do kostela na Živčákovou, aby viděl interiér kostela.

Rupnik ve spolupráci s Centrem Aletti navrhl v závěru presbytáře vystavět rovnou zeď, která navazuje na konstrukční zeď a která zakrývá konstrukční výčnělky v prostoru presbytáře.

⁵⁴ Farní úřad Korňa, dokumentace stavby kostela na Živčákové, 24. 5. 2023.

⁵⁵ Viz *Pavol Rusko: Bez kont akt ní styk*. Online. ArtMap. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/pavol-rusko-bez-kont-akt-ni-styk/>. [cit. 2024-03-28].

⁵⁶ Farní úřad Korňa, dokumentace stavby kostela na Živčákové, 24. 5. 2023.

Na této zdi byla navržena velká mozaika. Na ose presbytáře byl umístěn obětní stůl, vpravo vepředu ambon, vlevo u zdi svatostánek.⁵⁷ [10] Podrobnosti tohoto návrhu budou probrány v kapitole zabývající se samotným liturgickým prostorem kostela Panny Marie Matky Církve na Živčákové.

Po vyhodnocení všech návrhů byl vybrán a schválen biskupem Galisem a liturgickou komisí Rupnikům návrh. Tento návrh splnil všechny požadavky zadání, vhodně zde byly vyřešeny konstrukční problémy v prostoru presbytáře a zaujal mozaikovou výzdobou a její ikonografií vztahující se k titulu chrámu.⁵⁸ Centro Aletti provedlo montáž mozaiky a ostatních prvků v prostoru presbytáře v červnu roku 2017.

⁵⁷ Farní úřad Korňa, dokumentace stavby kostela na Živčákové, 24. 5. 2023.

⁵⁸ Rozvohor s Ivanem Mahríkem dne 24. 5. 2023.

2 Centro Aletti

Centro Aletti vzniklo v roce 1991 v Římě a sídlí v budově z konce 19. století, kterou věnovala Anna Maria Gruenhut Bartoletti Aletti s přáním, aby se tato stala prostorem pro mezikulturní setkávání. Založili jej Marko Rupnik spolu s Tomášem kardinálem Špidlíkem.⁵⁹ Centrum je určeno křesťanským vědcům a umělcům ze střední a východní Evropy, aby se vytvořila příležitost pro dialog mezi nimi a jejich kolegy ze západu. Centrum je rozděleno na dva ateliéry: „Ateliér duchovního umění“ a „Ateliér teologie“ nesoucí jméno kardinála Špidlíka.⁶⁰ Umožňuje soužití pravoslavných, katolíků východního i latinského obřadu s cílem posílit dialog mezi východními a západními křesťany.

Budova Centra Aletti byla slavnostně otevřena papežem Janem Pavlem II. 12. prosince 1993. Jejím ředitelem byl v letech 1995 až 2020 Ivan Marko Rupnik. Komunitu tvoří malá skupina jezuitů a komunita sester podílejících se na stejném poslání. Pro centrum je charakteristické zasazení studia a výzkumu do vztahového kontextu. Studium je tedy vždy spojeno se společným životem a bere ohled na konkrétní lidi. Při centru bylo v roce 1994 zřízeno nakladatelství s názvem Lipa.

2.1 Marko Ivan Rupnik

Marko Ivan Rupnik, narozen 28. listopadu 1954 v Zadlogu ve Slovinsku, je výtvarník, teolog, kněz a bývalý jezuita.⁶¹ Studoval filozofii v Lublani, v roce 1977 se zapsal na Akademii výtvarných umění v Římě, kde ukončil studium v roce 1981. Následovalo teologické studium na Papežské gregoriánské univerzitě v Římě.⁶² Na kněze byl vysvěcen v roce 1985. Ještě na gregoriánské univerzitě se začal specializovat na misiologii. V roce 1991 získal doktorát na gregoriánské fakultě z misiologie.⁶³ Od září 1991 žije a pracuje v Římě v Centru Aletti, jehož byl v letech 1995 až 2020 ředitelem. Působil také jako vysokoškolský pedagog na Papežské

⁵⁹ Tomáš Špidlík se narodil 17. 12. 1919 v Boskovicích, studoval filosofii a teologii na různých evropských univerzitách. Od roku 1954 vyučoval patristickou a východní spirituální teologii na Papežském orientálním ústavu, na Papežské univerzitě Gregoriana a na dalších univerzitách. Od roku 1991 žil a pracoval v římském Centru Aletti. V říjnu roku 2003 byl kvůli svému nasazení ve službě církvi jmenován kardinálem. Více než třicet let byl spirituálem na české koleji Nepomucenum v Římě. Je autorem řady knih, které byly přeloženy do mnoha jazyků. Zemřel 16. 4. 2010 v Římě a je pochován ve velehradské bazilice v sarkofágu, který vyzdobilo miniaturními mozaikami Centro Aletti.

⁶⁰ RUPNIK, Marko Ivan. *Adam a jeho žebro*. 2. vyd. Přeložil Josef ČUNEK. Současné otázky. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010. ISBN 978-80-7412-052-7, s. 79.

⁶¹ Členem Tovaryšstva Ježíšova byl Rupnik v letech 1973 až 2023, tedy celých padesát let.

⁶² RUPNIK, M. I. *Až se stanou umění & život duchovními*, s. 65.

⁶³ Doktorát získal prací pod vedením Tomáše kardinála Špidlíka: Teologicko-misionářský význam umění podle Vjačeslava Ivanova.

Gregoriánské univerzitě, Papežském liturgickém institutu sv. Anselma a vedl semináře a přednášky v dalších evropských akademických institucích. Od roku 1999 byl konzultantem Papežské rady pro kulturu. Je žákem a následovníkem českého jezuita Tomáše kardinála Špidlíka. Ve své práci spojuje znalost teologie a umění s pastorální péčí. Nejznámější oblastí jeho působení jsou realizace mozaik v rámci výtvarného ateliéru Centra Alletti, přednášky a dlouhodobá praxe ve vedení duchovních cvičení.⁶⁴ Je autorem mnoha knih a studií, z nichž mnohé byly přeloženy do češtiny.⁶⁵

Marko Rupnik byl obviněn ze sexuálního zneužívání řeholnic. Jezuitský řád zahájil předběžné vyšetřování na podzim 2018. V roce 2019 Kongregace pro nauku víry konstatovala, že udělil rozhřešení spolupachatele hříchu proti 6. přikázání desatera,⁶⁶ a tím upadl do exkomunikace.⁶⁷ Exkomunikace byla následně dekretem kongregace zrušena.⁶⁸

Na základě nových obvinění zahájila v roce 2021 generální kurie Tovaryšstva Ježíšova další vyšetřování. Výsledky byly v lednu 2022 odeslány Kongregaci pro nauku víry s doporučením k zahájení trestního řízení. V říjnu 2022 Dikasterium pro nauku víry konstatovalo, že se jedná o promlčený případ. Omezení duchovní služby, které uložil jezuitský řád v roce 2022, zůstalo však v platnosti.⁶⁹ Na konci roku 2022 zažádal o propuštění z Tovaryšstva Ježíšova, byl z něj propuštěn dne 14. června 2023.⁷⁰

Na základě těchto obvinění Rupnika se ozývají hlasy volající po odstranění Rupnikových děl ze sakrálních prostor. Se zdůvodněním, že církev by měla být ochránkyní zraněných a zneužitých, Rupnikova díla v sakrálních prostorech pak údajně ukazují to, že tomu tak není. Např. biskup Jean-Marc Micas z diecéze Tarbes-et-Lourdes ve Francii zřídil komisi, která byla pověřena projednat případné odstranění mozaik zhotovené dílnou Centra Aletti umístěných na svatyni v Lurdech. Zveřejnění rozhodnutí se předpokládá v průběhu roku 2024.⁷¹

⁶⁴ Např. v roce 2015 vedl už potřetí duchovní cvičení pro české a moravské biskupy. Viz BREINDL, Filip. *Biskupové ukončili exercicie, vedl je jezuita Marko Rupnik*. Online. Radio Proglas. 2015. Dostupné z: <https://zpravy.proglas.cz/udalosti/biskupove-ukoncili-exercicie-vedl-je-jezuita-marko-rupnik/>. [cit. 2024-03-07].

⁶⁵ RUPNIK, M. I. *Adam a jeho žebro*, s. 79.

⁶⁶ Toto jednání je v rozporu s kánodem 977 CIC.

⁶⁷ Exkomunikace *latae sententie* podle kánonu 1378 CIC

⁶⁸ ŠULC, Dušan. *Vlivný jezuita je obviněn ze zneužívání jeptišek. Papež čelí kritice, že zastavil jeho exkomunikaci*. Online. ČT24. 2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/vlivny-jezuita-je-obvinen-ze-zneuzivani-jeptisek-papez-celi-kritice-ze-zastavil-jeho-exkomunikaci-12969>. [cit. 2024-05-07].

⁶⁹ SVOBODOVÁ, Eva. *Jezuita Marko Rupnik nesmí vykonávat duchovní službu*. Online. Církev.cz. 2022. Dostupné z: https://www.cirkev.cz/jezuita-marko-rupnik-nesmi-vykonavat-duchovni-sluzbu_17885. [cit. 2024-03-07].

⁷⁰ *Marko Rupnik propuštěn z Tovaryšstva Ježíšova*. Online. Vatican news. 2023. Dostupné z: <https://www.vaticannews.va/cs/cirkev/news/2023-06/marko-rupnik-propusten-ze-tovarysstva-jezisova.html>. [cit. 2024-03-07].

⁷¹ *Co dál s Rupnikovými mozaikami v lurdské svatyni?* Online. Někdo ti uvěří. 2024. Dostupné z: <https://www.nekdotiuveri.cz/clanky/zahranici/co-dal-s-rupnikovymi-mozaikami-v-lurdske-svatyni>. [cit. 2024-03-27].

Ve Washingtonu rada Kolumbových rytířů rozhodla odstranit mozaiky vytvořené Centrem Aletti z kaplí Redemptoris Hominis a Luminous Mysteries v poutním kostele sv. Jana Pavla II. „Podle vyjádření bratrstva odporují víře, morálce a křesťanské zbožnosti a nepatří do posvátných prostor.“⁷² Odstranění mozaik má být naplánováno během roku 2024 a má je nahradit jiné vhodné liturgické umění.⁷³

2.2 Liturgické umění uměleckého ateliéru Centra Aletti

2.2.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA UMĚLECKÉHO ATELIÉRU CENTRA ALLETI

Práce uměleckého ateliéru Centra Aletti vychází z předpokladu, že liturgické umění je nedílnou součástí prostoru, v němž se slaví liturgie. Tudíž že liturgické umění nemůže být pouhou dekorací. „Je důležité, aby byla tvárným a barvitým převyprávěním Písma svatého a teologie, v souladu s velkou tradicí Druhého nicejského koncilu.“⁷⁴ To má mimořádný význam i pro kázání a katechezi.⁷⁵

Liturgické obrazy, jejich barvy, kompozice, pohyb, vše má být dle umělců z Centra Aletti provedeno tak, aby byla neustále překračována hranice mezi přítomností a věčností, mezi osobním a společným, mezi subjektivním a objektivním.⁷⁶ Základním cílem liturgického umění je vtělení, vyjádření Slova. „Kristus znamenal přechod od slyšeného k viděnému, od Slova k Tělu, a tedy k obrazu, proto je tak důležité, aby bylo viditelné to, co je hlášáno, poněvadž obraz – zvláště je-li tvořen podle duchovních měřítek – je přímým spojením s životem.“⁷⁷ „Slovo Boží se stalo hmotným člověkem, Slovo je Boží syn. Boží Slovo, Boží Syn, Ježíš Kristus je dokonalý člověk a dokonalý obraz.“⁷⁸ Dnešní kultura je kulturou obrazu. Centrum Aletti tedy považuje za nezbytné, aby církev promlouvala tímto jazykem a prezentovala se jako krása, která fascinuje a přitahuje.⁷⁹

Ateliér duchovního umění Centra Aletti uvádí, že čerpá z ikonografické tradice církvi Východu i Západu. Východními tradicemi se inspiroje především proto, že se jedná

⁷² *Rupnikovy mozaiky byly odstraněny z kostela sv. Jana Pavla II. ve Washingtonu.* Online. Církev.cz. 2024. Dostupné z: https://www.cirkev.cz/rupnikovy-mozaiky-byly-odstraneny-z-kostela-sv-jana-pavla-ii-ve-washingtonu_36611. [cit. 2024-05-21].

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Druhý nicejský (nikajský) koncil (24. září 787 až 23. října 787) byl ekumenický koncil ve městě Nikaia. Specifikoval správné vnímání úcty k obrazům a ostatkům svatých a ukončil na Východě první fázi obrazoborectví.

⁷⁵ ŠPIDLÍK, T. a RUPNIK, M. I. *Nové cesty pastorální teologie: krása jako východisko*, s. 594.

⁷⁶ *Arte liturgica.* Online. Centro Aletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/arte/>. [cit. 2024-03-07].

⁷⁷ ŠPIDLÍK, T. a RUPNIK, M. I. *Nové cesty pastorální teologie: krása jako východisko*, s. 594.

⁷⁸ RUPNIK, M. I. *Až se stanou umění & život duchovními*, s. 19.

⁷⁹ *Arte liturgica.* Online. Centro Aletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/arte/>. [cit. 2024-03-07].

o apoštolské tradice a napomáhají nám k plnějšimu životu z Krista. Nebrat je vůbec v úvahu by dle tvůrců vedlo k velkému ochuzení. Křesťanský Východ má obrazný výklad tajemství, které se slaví v Církvi. Tento obrazný jazyk Východu byl v rámci liturgického a modlitebního procesu natolik očištěn, že bylo postupně vytěsněno vše, co se nějak nedalo spojit s modlitbou a slaveným tajemstvím.⁸⁰

Dále se umělecký ateliér Centra Aletti snaží o návrat liturgického umění k „antickým kritériím“, tedy dívat se očima antického ikonopisce, ale zároveň pracovat se současným jazykem.⁸¹ Umění posledních desetiletí, alespoň v některých současných proudech, se svou tvorbou pohybuje buď v rámci virtuálna nebo znovuobjevováním hmoty a tělesnosti. Právě tímto směrem se dle svých vyjádření ubírá ateliér Centra Aletti. Tento proud však není stavěn do protikladu k prvku východnímu, ale usiluje o jejich spojení a dospívá k novému výtvarnému jazyku. Snahou umělců je nahlížet na hmotu nikoli jako na neprůhlednost ducha, ale jako na zjevení a sdělení ducha. Umění Centra Aletti usiluje o „objektivitu liturgie“, není zde tedy nic vymyšleného, vše je spíše čerpáno z tradice církve. „Umění není vynález umělce, není to výsledek jeho úvah, tím méně je to jeho výrobek.“⁸²

Tvůrci z uměleckého ateliéru uvádějí, že čerpají inspiraci zvláště z umění byzantského, předrománského a románského období. V návaznosti na tato období ateliér usiluje o co největší jednoduchost zobrazení. Při tvorbě obrazů má snahu hledat to podstatné a nezabývat se detaily či formálními ozdobami, které mohou rozptylovat pozornost účastníka liturgie.⁸³ „Jednoduchost zobrazení očišťuje smysly člověka, který je tak schopen lépe vnímat duchovní obsah.“⁸⁴ Soustředění se na to podstatné v obraze napomáhá sdělování obsahu, který se tímto způsobem nejen sděluje, ale také výrazněji zpřítomňuje. To je ostatně hlavním smyslem liturgického umění, které není primárně uměním narativním, ale uměním sloužícím zpřítomňování tajemství.⁸⁵ „Snahou není obraz vytvořit, ale objevit, najít a rozpoznat. Tvořivost je v tom, že zachytíme obraz, který se nám zjevuje.“⁸⁶ Obrazy jsou pak sdělením obsahu víry. Vypovídají o nauce Církve a odhalují teologii.

⁸⁰ *Arte liturgica*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/arte/>. [cit. 2024-03-07].

⁸¹ Tamtéž.

⁸² RUPNIK, M. I. *Až se stanou umění & život duchovními*, s. 51.

⁸³ *Arte liturgica*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/arte/>. [cit. 2024-03-07].

⁸⁴ ŠPIDLÍK, Tomáš a RUPNIK, Ivan Marko. *Viera vo svetle ikon*. Oto Németh, 2004. ISBN 8088949696, s.19-20

⁸⁵ *Arte liturgica*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/arte/>. [cit. 2024-03-07].

⁸⁶ RUPNIK, M. I. *Až se stanou umění & život duchovními*, s. 18.

2.2.2 MOZAIKA

Vyjadřovacím prostředkem Atelieru Centra Alletti se stala mozaika. Na mozaice vždy pracuje více lidí, kteří se musí navzájem respektovat a doplňovat. Lidé jsou zasazeni do vztahů, stejně jako kameny do mozaiky a teprve vzájemnou spoluprací mohou vytvářet obraz vypovídající o Božích tajemstvích. Práce na mozaikách tedy odráží snahu ateliéru žít komunitním způsobem života.⁸⁷

„Mosaika, též musivní práce (lat. *opus musivum*), slove obložení podlah nebo stěn barevnými kaménky nebo skleněnými hranolky k docílení ornamentální nebo figurální ozdoby.“⁸⁸

Mozaika, jakožto umělecká technika, je velmi stará, její počátky sahají do jižní Mezopotámie (Sumeru) a datují se do poloviny 4. tisíciletí před naším letopočtem. Vyvinula se jako užitá výtvarná technika ve spojení s architekturou, kde našla široké uplatnění. Historicky nejstarší použití mozaiky bylo na podlahách a sloupech jak v exteriérech, tak v interiérech. Její rozvoj byl zvláště výrazný v antickém Řecku od 6. století př. n. l. a v různých provinciích Říma během helénského období od 1. do 4. století. Používaly se kamenné mozaiky skládané z kamenů malého formátu. Koncem letopočtu se začala mozaika umisťovat i na fasády a stěny domů. Na venkovních stěnách byla mozaika obvykle omezena na lunety, štíty, tympanony, medailony nebo vlysy. V interiérech plně zastoupila malbu na stěnách, stropních freskách a klenbách. Byla ceněna nejen pro svou estetickou hodnotu, ale i pro odolnost a trvanlivost, což ji činilo preferovanou alternativou k malbě.⁸⁹ Monumentální styl skleněných figurálních mozaik se vyhranil na stěnách a klenbách starokřesťanských bazilik v Římě, Jeruzalémě, Betlémě a byzantských chrámech 5. a 6. století, a dále se rozšířil do italské Ravenny. Od 12. století se mozaiky rozšířily na Sicílii, kde císařské dílny dodávaly mozaiky do paláců a chrámů. V době renesance v Evropě vznikla nová technika řezání a skládání destiček z různě barevných mramorů a polodrahokamů, známá jako Florentská mozaika. Destičky se řezaly pilkou. V 19. a v první třetině 20. století byla oblíbená figurální mozaika na fasádách a stěnách chrámů, veřejných budov, obytných domů a hrobek. Mozaika zůstala v architektuře jedním z nejpoužívanějších uměleckých technik po celé 20. století, přičemž technologické inovace umožnily výrobu mozaik v dílnách a jejich následnou montáž do kompletních staveb.

⁸⁷ RUPNIK, M. I. *Až se stanou umění & život duchovními*, s. 29.

⁸⁸ *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*. Praha: J. Otto, 1901, sedmnáctý díl: medianavarrete, s. 751.

⁸⁹ VICKERKOVÁ, Veronika a KRACÍK ŠTORKÁNOVÁ, Magdalena. Mozaika jako umělecký druh. *Zprávy památkové péče*. 2017, roč. 77, č. 3, ISSN 1210-5538, s. 187.

V sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století v Československu vzniklo mnoho mozaik ve stylu socialistického realismu pro veřejná prostranství.

Umělci z Centra Aletti při tvorbě mozaik vychází z umění antiky a středověku, zejména z východní tradice ikon, a spojují ji s moderním expresionismem západního umění. Vzhled mozaiky působí na první pohled velice pestře a bohatě, což je dáno zejména výraznými barvami jednotlivých dílků. Vzhled figur je jednoduchý a stylizovaný. Tvary jsou, tak jako ve východní ikonografii, zjednodušené, což má za cíl vyjádřit skutečnou podstatu znázorňovaných výjevů a nerozptylovat pozorovatele zbytečnými detaily.

2.2.2.1 Technika

Mozaika jako umělecký druh „vyjadřuje základní přírodní princip, dle kterého se drobné částičky spojují do vyššího smysluplného celku. Výsledný tvar znásobuje energii vnesenou každou jednotlivou částicí, aniž by zcela popřel jejich původní autonomii. Umění tvorby mozaikových obrazů, založené na tomto principu, má tisíciletou tradici a je rozšířeno po celém světě. Úsilí, námaha a hluboké soustředění potřebné k uložení každého kamene zůstávají ve výsledném díle zachyceny v podobě pulzující energie, která je jádrem jeho působivosti.“⁹⁰

Mozaika je umělecká technika, která patří do rozsáhlé kategorie zdobení a inkrustace povrchů, kde konkrétní povrch nebo podklad je pokrytý vrstvou dalšího pevného materiálu. V případě mozaiky se obvykle jedná o celistvý povrch, který je složen z drobných samostatných prvků různých tvarů. I po začlenění do většího celku zůstává patrná jejich nespojitost. V tradiční mozaice jsou tyto prvky odděleny zřetelnými spárami, což je jedním z důležitých výrazových prostředků této techniky. Různé tvary jednotlivých částic dále ovlivňují celkový dojem díla. Tradiční mozaika často využívá prvky přibližně stejné velikosti, ať už jsou pravidelné nebo nepravidelné.⁹¹

Mozaika je bytostně monumentální technikou s tendencí k abstrakci a stylizaci. Již samotný materiál, s jeho rozmanitou paletou a vysokou úrovní dekorativnosti, inspiruje umělce k výraznější stylizaci. Mozaika není neutrální formou umění, ale platí u ní, že již samotná forma je informací. Zřejmá faktická i symbolická nákladnost mozaiky, zahrnující jak materiál, tak provedení, ovlivňuje způsob, jakým je umělecké dílo vnímáno a interpretováno. Vedle reprezentace bohatství a okázalosti mozaika také evokuje stabilitu, trvanlivost a nadčasovost.

⁹⁰ VICHERKOVÁ, V. a KRACÍK ŠTORKÁNOVÁ M. *Mozaika jako umělecký druh*, s. 187.

⁹¹ Tamtéž, s. 188.

Dochází zde k interpretačnímu posunu, kdy prezentovaný obsah získává na síle právě i náročností provedení, nákladností a trvanlivostí materiálu.⁹²

Jednotlivá vyobrazení svých mozaik tvoří umělci z Centra Aletti obvykle tzv. nepřímou metodou. To znamená, že jednotlivé dílky nejsou do pojivého tmele⁹³ umístěny přímo na finálním místě, ale jsou připraveny předem v ateliéru v Římě na perlínkovém podkladu. Poté jsou převezeny na místo instalace a po upevnění jednotlivých výjevů na stěnu pomocí tmele je přímo na místě vyskládáno veškeré pozadí těchto výjevů. Pojivý tmel se obvykle nanáší přímo na podklad přichystaný v kostele a jsou do něj skládány jednotlivé dílky pozadí. Tento postup byl použit také v kostele na Živčákové.

2.2.2.2 Materiál

Stejně jako v malbě, tak i v mozaice lze pozorovat rozmanité charakteristiky stylu a rukopisu.⁹⁴ Základní charakteristiky určuje materiál, jeho optické vlastnosti (barva, míra opacity⁹⁵, lesk, homogenita atd.), ale také jeho struktura, tj. frakce (tvar a velikost jednotlivých kamenů), stejně jako vlastnosti samotného materiálu – např. jeho pórovitost, povrchová úprava atd. Různé způsoby zpracování materiálu mohou určit a ovlivnit výslednou strukturu povrchu, což je klíčovým aspektem výtvarné kvality mozaiky. Stejně jako v architektuře nebo sochařství jsou strukturální vlastnosti povrchu pevně spojeny se světlem a jeho působením.⁹⁶ Světelné vlastnosti jednotlivých dílků se v širších souvislých plochách vzájemně ovlivňují a zesilují.

Volba tvaru mozaikových dílků a způsob, jakým vyplňují plochu obrazu, představuje klíčový výtvarný prvek mozaiky. Podobně jako u malby, kde tahy a úhozy štětce formují celkový dojem, ovlivňuje tvar jednotlivých kamenů, ať už jsou to valounky, střepy nebo kostičky, charakter obrazu a možnosti tvorby mozaikové plochy. Mozaiky s pravidelně tvarovanými kameny stejné velikosti vyjadřují jiný výraz než ty, které kombinují kameny různých velikostí s jemným a hrubším rastrem, čímž dosahují bohatšího výrazu. Tento princip se uplatňuje i při vytváření jemných detailů nebo plastických forem. Spára má stejnou důležitost jako samotné kameny a může být využita k dokončení detailu, podobně jako linie v kresbě.⁹⁷

Umělci z výtvarného ateliéru Centra Aletti používají při skladbě mozaik dílků z různých materiálů, včetně štípaného kamene, skla, smaltu, zlacené keramiky a bílých oblázků. Také

⁹² Tamtéž, s. 192.

⁹³ V Centru Aletti se používá speciální tmel Kerabond T od firmy MAPEI s přísadou Isolastic od stejné firmy, která zvyšuje přídržnost a pružnost tmele a prodlužuje dobu jeho zpracovatelnosti.

⁹⁴ VICHERKOVÁ, V. a KRACÍK ŠTORKÁNOVÁ M. *Mozaika jako umělecký druh*, s. 188.

⁹⁵ Schopnost pohlcovat záření

⁹⁶ VICHERKOVÁ, V. a KRACÍK ŠTORKÁNOVÁ M. *Mozaika jako umělecký druh*, s. 189.

⁹⁷ Tamtéž, s. 191.

velikost jednotlivých dílků je různá. Nejdrobnější dílky bývají používány při skládání obličejů figur, větší pro těla figur a dalších detailů výjevů, největší pak při skládání pozadí mozaiky. Menší mozaiky bývají někdy doplňovány hliněnými deskami s malbami vyhotovenými akrylovými barvami.

2.2.2.3 Barvy

Jedním ze základů výtvarného jazyka mozaiky je práce s barvou. Avšak způsob práce s barvou se zde liší, na rozdíl od malby, která využívá tekuté pigmenty nebo nanáší pastózní barvy, mozaika pracuje s materiálem, který nabízí omezenou škálu diskretních barevných odstínů. To neumožňuje kontinuální vytváření plochy a objemu pomocí valérové techniky.⁹⁸ Barva v mozaice získává abstraktní charakter a podřizuje se základním optickým principům.⁹⁹ Objem je vybudován pomocí kontrastů barev a jejich kombinací; intenzitu barev lze měnit tzv. prohazováním, tj. přidáváním prvků jiných barev do hlavní barevné plochy, čímž se plocha stává světlejší či tmavší. Mozaikové kompozice vytvořené touto metodou nejsou statické, ale naopak nabízejí dynamické a pestré dojmy. Plynulé barevné přechody jsou dosaženy pouze optickým mícháním. Do této barevné harmonie vstupuje i spára, síť spojující jednotlivé dílky. Výrazný vliv na celkovou barevnost má velikost dílků a jejich uspořádání.¹⁰⁰

Výtvarný ateliér Centra Aletti při zpracování námětů mozaik vychází z tradice východní ikonografie, kde mají jednotlivé barvy svůj symbolický význam. Tyto významy ctí, užívají však barvy i v nových kontextech. Znalec ikon a východní ikonografie Sendler¹⁰¹ popisuje symboliku jednotlivých barev ve východní ikonografii následovně:

Bílá je barva, která reprezentuje božský svět. Tím, jak opticky působí a tím, že v ní není přítomno žádné další zbarvení, se ukazuje jako blízká světlu samotnému, tj. Bohu.¹⁰² Je to barva, která vyzařuje čistotu a klid. Bílá je barva Ducha svatého a těch, kdo jsou proniknuti světlem Božím.¹⁰³ Vyjadřuje také radost velkých liturgických svátků.¹⁰⁴

⁹⁸ Technika malby využívající jemně odstupňovaných světelných hodnot k plastické modelaci a k prostorové iluzi.

⁹⁹ VICKERKOVÁ, V. a KRACÍK ŠTORKÁNOVÁ M. *Mozaika jako umělecký druh*, s. 189.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 192.

¹⁰¹ Jezuita narozený v roce 1923 ve Slezsku, světově uznávaný odborník na byzantské umění, zejména ikonografii.

¹⁰² SENDLER, Egon. *Ikona - obraz Neviditelného: prvky teologie, estetiky a techniky*. Slovo a obraz (Refugium Velehrad-Roma). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011. ISBN 978-80-7412-095-4, s. 192.

¹⁰³ Tamtéž, s. 194.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 195.

Modrá je barvou přesažnosti ve vztahu ke všemu, co je pozemské a hmatatelné. Vyvolává dojem hloubky a klidu.¹⁰⁵ Modrá barva také symbolizuje lidskou existenci, odkazuje na lidství.

Červená barva, která odkazuje na krev, je barvou rouch mučedníků jako symbol obětování života.¹⁰⁶ Je to však také barva života. Pro svou dynamiku blízkou dynamice světla může červená, stejně jako bílá a zlatá, sloužit jako pozadí ikon.¹⁰⁷ Červená barva odkazuje také na božskou přirozenost.

Purpur, jakožto vzácný dovážený produkt, odkazuje na bohatství. Purpurový šat je zároveň kněžský a královský.¹⁰⁸

Zelená barva slouží v Písmu jako atribut přírody, vyjadřuje život vegetace. Je barvou trávy, listí a stromů, symbolizuje tedy růst a plodnost.¹⁰⁹ Zelená ve svých odstínech mezi žlutou a modrou je pro postavy na ikonách hojně užívána, vedle červené pro roucha mučedníků, pro proroky a krále i pro mnoho vedlejších postav.¹¹⁰

Hnědá je barva, která odráží hutnost hmoty. Hnědé tóny jsou užívány pro všechno, co je pozemské.¹¹¹

Černá je totální nepřítomností světla. Odkazuje na smrt, odsouzení, zatracení, odloučenost od Boha.¹¹²

Žlutá je barvou smutku.¹¹³

Zlatou neřadí Sandler mezi barvy a pojednává o ní v kapitole o světle, protože je to čirý odraz světla a lesk, ba přímo je aktivním světlem a vyzařováním. Je to odraz jasu slunce, vyjadřuje nezničitelnost, nevyčerpatelnou a neposkvřněnou zářivost a krásu.¹¹⁴ Zlatá barva symbolizuje nebeskou slávu, slávu nebeského Jeruzaléma.¹¹⁵ Odkazuje svým světlem na samotného Krista a na tajemství Trojice.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ SENDLER, E. *Ikona - obraz Neviditelného: prvky teologie, estetiky a techniky*, s. 197.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 196.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 199.

¹⁰⁹ Tamtéž s. 200.

¹¹⁰ Tamtéž s. 201.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž s. 202.

¹¹³ Tamtéž s. 203.

¹¹⁴ Tamtéž s. 218.

¹¹⁵ ŠPIDLÍK, Tomáš. *Mariánská úcta v tradici křesťanského Východu*. Přeložila Anna LEXMAULOVÁ. Současné otázky. Olomouc: nakladatelství Centra Aletti Refugium Velehrad-Roma, 2018. ISBN 978-80-7412-287-3, s. 48.

3 Liturgický prostor chrámu

Liturgický prostor kostela Panny Marie Matky Církve je polokruhový. V přední části na ose tohoto prostoru se nachází presbytář.¹¹⁶

3.1 Presbytář

Presbytář (kněžiště)¹¹⁷ [11] je v popisovaném kostele oddělen od zbytku prostoru zvýšením o dva schody. V prostoru presbytáře je také položena odlišná bílá dlažba podobného odstínu jako má oltář a ambon. Můžeme konstatovat, že tyto prvky přiměřeně odlišují prostor kněžiště od prostoru určeného pro shromáždění věřících, aniž by oba prostory od sebe příliš oddělovaly.¹¹⁸ Presbytář je umístěn v rámci kostela tak, že se nachází v ose celého prostoru, je na něj dobře vidět a zároveň je dostatečně prostorný, aby se zde mohla důstojně a bez obtíží slavit liturgie. Hlavními prvky liturgického zařízení, které se zde nacházejí, jsou oltář, ambon, sedadla pro hlavního celebranta (sedes) a další příslušující při liturgii a svatostánek.

3.1.1 OLTÁŘ¹¹⁹

Oltář [12] je umístěn uprostřed presbytáře, je tedy v geometrické i optické ose celého kostela.¹²⁰ Jedná se o pevný oltář¹²¹ a jeho rozměry (výška 95 cm, obě strany 150 cm) jsou dobře zvoleny vzhledem k funkci obětního stolu. Oltářní deska je vyrobena z jednoho kusu kamene,¹²² jako materiál byl použit bílý chorvatský mramor. Ze stejného kamene jsou zpracovány i boční stěny oltáře.¹²³ Jeho posvěcení proběhlo dne 8. října 2017.¹²⁴ Oltář je oddělen od stěny, je uzpůsoben k tomu, aby se zde mohla sloužit mše tváří k lidu (*versus populum*) a je možné jej snadno obcházet dokola.¹²⁵ Na zadní stěně oltáře jsou umístěny

¹¹⁶ Zpracování této kapitoly vychází z vlastního pozorování ze dnů 24. 5. 2023 a 25. 2. 2024.

¹¹⁷ „Presbytář je místo, kde stojí oltář, hlásá se slovo Boží a kněz, jáhen a ostatní příslušující konají svůj úkol.“ IGMR 295.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ „...křesťanský oltář je symbolem samého Krista, který je přítomen ve shromáždění svých věřících jako oběť přinesená za naše smíření a zároveň jako nebeský pokrm, který se nám dává.“ KKC 1383

¹²⁰ Srov. KOPEČEK, P. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*, s. 43.

¹²¹ Oltář může být pevný nebo přenosný. Pevný oltář, který zřetelněji a trvale symbolizuje Ježíše Krista, je spojen s podlahou, přenosný je vyrobený tak, že jej lze přemísťovat. „V každém kostele má být pevný oltář. V ostatních místech určených k posvátným bohoslužebným úkonům má být buď přenosný nebo pevný oltář.“ IGMR 298.

¹²² Srov. CIC 1236; IGMR 301.

¹²³ Srov. IGMR 301.

¹²⁴ Srov. CIC 1237.

¹²⁵ Srov. IGMR 299.

schránky s ostatky svatých.¹²⁶ Vpravo od oltáře je trvale umístěn oltářní kříž,¹²⁷ který zpracoval umělecký ateliér Centra Alletti. Ačkoliv se nachází na dobře viditelném místě, kvůli své tmavší barvě snadno splývá s mozaikovou výzdobou v pozadí a je snadné jej z prostoru shromáždění věřících přehlédnout.

V kostele nalezneme ještě jeden oltář. Ten je umístěn v kapli sv. Josefa, která je stavebně oddělena od hlavního prostoru kostela.

Výzdoba oltáře

Oltář kolem dokola ve výšce 50 až 70 cm obepíná pás mozaiky. V tomto pásu převažuje zlatá barva doplněná o červené, bílé a modré prvky. Do mozaiky jsou vsazeny tři vyobrazení provedené technikou malby akrylovými barvami na hliněných deskách. Zepředu vidíme na červeném a zlatém poli hada zavěšeného na holi. **[13]** Na levém boku je znázorněna ošatka s chleby na červeném a zlatém pozadí **[14]** a na pravém boku se nachází mísa s dvěma rybami, z nichž jedna má modrou a druhá červenou barvu. Pozadí tohoto výjevu je zlaté a červené. **[15]** Zezadu jsou do pásu mozaiky vsazeny čtyři malé relikviáře s ostatky sv. Svorada Ondřeje¹²⁸ a Benedikta Stojislava¹²⁹ (v jednom relikviáři, darovalo je biskupství v Nitře), sv. Jana Pavla II.¹³⁰, blah. sestry Zdenky Cecílie Schelingové¹³¹ a sv. Marie Goretti. **[16]**

Převažující zlatá barva mozaiky symbolizuje nebeskou slávu,¹³² slávu nebeského Jeruzaléma a blaženost nového života vykoupeného Kristovou obětí zpřítomňovanou právě na oltáři. Použití skleněných zlatých dílů odráží a násobí přicházející světlo a zvyšuje se tím jas a třpyt mozaiky. Toto světlo v křesťanské symbolice odkazuje na Krista. „Já jsem světlo světa“. (Jn 8, 12) Ve východní ikonografii je světlo chápáno jako synonymum chápání a vědění.¹³³

¹²⁶ Srov. IGMR 302; CIC 1237.

¹²⁷ „Na oltáři nebo poblíž ať je také kříž s podobou ukřižovaného Krista, dobře viditelný pro shromážděný lid. Je vhodné, aby tento kříž zůstal poblíž oltáře i mimo liturgické slavnosti a připomínal věřícím spásonosné utrpení Páně.“ IGMR 308.

¹²⁸ Narodil se přibližně roku 980 v Malopolsku, zemřel kolem roku 1030 nedaleko Nitry. Byl to slovenský benediktin a poustevník. Viz: JUDÁK, Viliam. *Z múdrosti našich otcov*. Nitra: Biskupský úrad, 2007. ISBN 978-80-969711-9-0.

¹²⁹ Žil přibližně 980 až 1034. Je to první slovenský mučedník, žák sv. Ondřeje Svorada, oba společně jsou patrony Nitry a Nitranské diecéze. Viz CHLUMSKÝ, Jan. *Sv. Zoerard (Svorad) či Ondřej a Benedikt Stojislav*. Online. Svěťci k nám hovoří... Dostupné z: <https://catholica.cz/?id=3123>. [cit. 2024-03-08].

¹³⁰ Ostatky darovalo biskupství v Krakově.

¹³¹ Ostatky darovala kongregace sester svatého Kříže, již byla bl. sestra Zdenka členkou. Zdenka Cecílie Schelingová byla narozena 24. 12. 1916 v Krivej na Oravě. Zesnula 31.8.1955 v Trnavě. Panna a mučednice komunistického režimu SCSC. Viz CHLUMSKÝ, Jan. *Blah. Zdenka Cecílie Schelingová*. Online. Svěťci k nám hovoří... Dostupné z: <http://catholica.cz/?id=4402>. [cit. 2024-03-08].

¹³² ŠPIDLÍK, Tomáš. *Mariánská úcta v tradici křesťanského Východu*, s. 48.

¹³³ AMBROS, Pavel. Slovníček ikonopisecké terminologie českého vydání. In: *Ikona, obraz neviditelného: prvky teologie, estetiky a techniky*. Slovo a obraz. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 313-342. ISBN 978-80-7412-095-4, s. 342.

Pět chlebů a dvě ryby odkazují na evangelijní událost nasycení pěti tisíců (J 6,1-15; Mt 14, 13-21; Mk 6,30-44; L 9,10-17). Ryby a chléb se Kristovým působením kvalitativně a kvantitativně proměňují. Chleby jsou označeny křížem, protože se stávají eucharistií. Ve svátosti oltářní je svět znovu uveden do souladu se Stvořitelovou vizí. Svátost očisťuje svět a činí ho tím, čím je podle Stvořitelova záměru, tedy místem, kde je člověk posvěcen a uzdraven. V eucharistii nacházíme nové vidění hmotného světa. Hmota je tu k tomu, aby se dostala do rukou člověka, byla použita s láskou a byla spasena, protože vše, co je zahaleno láskou, je spaseno. Hmota světa tak nachází svůj smysl, totiž stát se prostředníkem naší lásky, protože nemůžeme milovat jinak než skrze hmotu. Člověk žijící v postoji služby se podílí na proměně a spáse světa.¹³⁴

Ve vyprávění o rozmnožení chlebů Jan zdůrazňuje jeden detail, totiž že pět chlebů a dvě ryby dal Kristu chlapec. Tento detail umožňuje zdůraznit další teologickou a liturgickou pravdu: i ten nejmenší dar, který Kristu dáváme, se v jeho rukou stává stejně obrovským a neomezeným jako jeho láska, která je univerzální. Chléb se při liturgii proměňuje v pravý chléb, tedy v Krista, který je také chlebem obětovaným za mnohé.¹³⁵

Obraz z přední strany oltáře nám připomíná epizodu s Mojžíšovým bronzovým hadem na poušti. Všichni, kteří byli hadem uštknuti a pohlédli na bronzového hada, byli uzdraveni. Jan¹³⁶ i Pavel¹³⁷ používají tento obraz, aby ukázali Krista jako jediný lék nesmrtelnosti. Hůl, na níž visí bronzový had, odkazuje na strom z Geneze 3. Člověk, ačkoliv je hadem uštknut, zůstává nezraněn. Spojení s Kristem, k němuž dochází v eucharistii, chrání člověka před zlem světa a ďáblými úklady. Tento obraz je zvláště významný v době, kdy křesťan žije hluboce ponořen do světa obklopen pokušeními zla. Člověk musí umět být ve světě, aniž by byl ze světa, musí být ve zlu, ale nesmí se do něj nechat zatahnout. Nejvyšším zlem je smrt, která vyprazdňuje smysl všeho, co existuje, ale ten, kdo jí Kristovo Tělo a pije jeho Krev, i když zemře, bude žít věčně (srov. J 6,51).¹³⁸

¹³⁴ *Chiesa del beato Claudio a Chiampo [2012]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/chiesa-del-beato-claudio-chiampo-vi-parte-ii-2012/>. [cit. 2024-03-08].

¹³⁵ *Cappella del Santissimo della cattedrale di santa Maria reale dell'almudena di Madrid [2011]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/cappella-del-santissimo-della-cattedrale-santa-maria-reale-dellalmudena-madrid-2011/>. [cit. 2024-03-08].

¹³⁶ Srov. J 3,14.

¹³⁷ Srov. 1 Kor 10,9.

¹³⁸ *Cappella del Santissimo della cattedrale di santa Maria reale dell'almudena di Madrid [2011]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/cappella-del-santissimo-della-cattedrale-santa-maria-reale-dellalmudena-madrid-2011/>. [cit. 2024-03-08].

Oltář je základním symbolem Krista v každém kostele.¹³⁹ Čtvercový oltář, symbol kosmu, odkazuje na 4 světové strany, na celistvost a univerzálnost tohoto stolu, k němuž jsou všichni pozváni: všechny strany světa se stejně živí Boží spravedlností a láskou.¹⁴⁰

Oltářní kříž nese korpus ukřižovaného Krista. Kristus je zde znázorněn jako mrtvý, se sklopenou hlavou a zavřenými očními víčky. Podstavec kříže je zdoben reliéfem znázorňujícím vzkříšeného Krista, kterak bere Adama a Evu za ruce a vyvádí je z podsvětí. Toto znázornění je zpracováno dle ikony Sestoupení do pekel (nebo také ikona Zmrtvýchvstání).¹⁴¹ Tento výjev je záměrně umístěn na patě kříže a ukazuje, že příběh kříže není zprávou o smrti, ale o životě. Smrtí Krista na kříži tedy příběh Kristova vykupitelského díla nekončí.

3.1.2 AMBON

Ambon¹⁴² je umístěn vpravo před oltářem, je postaven tak, že z prostoru presbytáře vystupuje do prostoru určeného pro shromážděný lid, není však od presbytáře oddělen. Nachází se tedy na dobře viditelném místě,¹⁴³ je pevný a je trvale spojen s podlahou a schody presbytáře.¹⁴⁴ Spojitost mezi oltářem a ambonem je vyjádřena použitím stejného materiálu a zpracováním v jednotném stylu.¹⁴⁵ Výška ambonu je 117 cm, šířka 80 cm a hloubka vrchní desky je 50 cm. Na ní je umístěn zdobený stojan na knihy. Boční desky jsou protáhlé směrem do presbytáře, levá je hluboká 80 cm a pravá má hloubku 120 cm.

Výzdoba ambonu

Na čelní straně ambonu je svislý pás mozaiky s převažující zlatou barvou, doplněnou o svislé bílé a červené tenké pásy. [17] V horní části mozaiky je vsazena malba na hliněné desce znázorňující plameny. Ambon vždy odkazuje ke skále, na níž seděl anděl, když zvěstoval

¹³⁹ Srov. KOPEČEK, P. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*, s. 43.

¹⁴⁰ *Chiesa di santa Maria della Neve e san Rocco a Marina di Montemarciano [2016]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/chiesa-madonna-della-neve-marina-montemarciano-an-2016/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁴¹ V tomto výjevu je všechno soustředěno na moment vzkříšení a na osobu Vzkříšeného. Sestupuje do království temnot, aby odtud vzhůru vyvedl Adama a Evu a s nimi všechny spravedlivé. Viz: SENDLER, E. *Ikona - obraz Neviditelného: prvky teologie, estetiky a techniky*, s. 94.

¹⁴² „Důstojnost Božího slova vyžaduje, aby bylo v kostele vhodné místo, z něhož se má hlásat a k němuž se má při bohoslužbě slova přirozeně obracet pozornost věřících.“ IGMR 309.

¹⁴³ Srov. KOPEČEK, P. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*, s. 44.

¹⁴⁴ V IGMR 309 je uvedeno, že ambon má být „nepřenosný“. Tento termín není, nejen dle mého názoru, úplně dobře zvolený, protože nepřenosnost je velmi relativní pojem. Každý předmět je teoreticky přenosný, záleží jen velikosti vynaložené síly.

¹⁴⁵ „Dvě části, ze kterých se mše skládá, totiž bohoslužba slova a bohoslužba eucharistická, souvisí spolu tak těsně, že tvoří jeden služební úkon.“ SC 56.

ženám, že Kristus vstal z mrtvých.¹⁴⁶ Je to kámen odvalený od prázdného a otevřeného hrobu, z něhož Kristus vyšel o velikonočním ránu: slovo, které se z něj během liturgie hlásá, je slovem Zmrtvýchvstalého, oživeného Duchem, jehož plameny připomíná ústřední výzdoba ambonu.¹⁴⁷

3.1.3 SVATOSTÁNEK

Svatostánek se nachází v prostoru presbytáře, a to vlevo vzadu za oltářem.¹⁴⁸ Toto umístění bylo zvoleno s ohledem na celkovou ikonografickou koncepci prostoru presbytáře, tato ikonografie bude popsána v dalším textu.¹⁴⁹ Svatostánek je vybudován jako eucharistická věž o půdorysu 30 x 30 cm a výšce 210 cm. Svoji výzdobou odkazuje na přítomnost Krista v Nejsvětější svátosti. Svatostánek je pevně spojen se zemí, s čelní stěnou presbytáře je navíc spojen dřevěnou deskou zajišťující dobrou stabilitu eucharistické věže. Je vyroben z pevného a neprůhledného materiálu a schránka na uchování eucharistie je opatřena uzamykatelnými dvířky, je tedy dostatečně zabezpečena.¹⁵⁰ Vpravo od svatostánku je umístěno věčné světlo opatřené elektrickým zdrojem¹⁵¹ připomínající svým tvarem skořápku od vejce.¹⁵² Nebýt věčného světla, mohl by být svatostánek snadno přehlédnutelný, je totiž celý ozdoben mozaikou a opticky splývá s mozaikou na stěně v závěru presbytáře, která se nachází těsně za ním.

Výzdoba svatostánku

Celý svatostánek je obložen mozaikou, a to i zezadu a svrchu. **[18]** Najdeme zde různě široké svislé pásy zlaté, bílé a červené barvy. Na dvířkách svatostánku převládá barva bílá, na levém křídle jsou umístěny tři kříže, jeden celý zlatý, druhý zlatý s červenou ranou a třetí stříbrný, odkazují na Boha Otce, Syna a Ducha svatého.¹⁵³ Na pravém křídle dvířek je na hliněné desce malbou znázorněn výjev Krista a učedníků plujících na loďce po moři. **[19]**

¹⁴⁶ *Cappella dell'opera salesiana Testaccio a Roma [2020]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/opera-salesiana-testaccio-a-roma/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁴⁷ *Chiesa di santa Maria della Neve e san Rocco a Marina di Montemarciano [2016]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/chiesa-madonna-della-neve-marina-montemarciano-an-2016/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁴⁸ V dnešní době se svatostánek v nových kostelech převážně umísťuje do samostatné adorační kaple. Koncepce úprav liturgického prostoru uvádí, že svatostánek může být umístěn buď v adorační kapli nebo v presbytáři. U nových kostelů by však samostatná kaple pro uctívání eucharistie měla být přítomna vždy. Viz. *Koncepce úprav liturgického prostoru*. Online. Liturgie.cz. 2002. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/shared/clanky/102/2002-CBK-Liturgicky-prostor-CZ.pdf>. [cit. 2024-05-21].

¹⁴⁹ „Svatostánek má být umístěn na zvláště důstojném místě kostela a má být vybudován takovým způsobem, aby zdůrazňoval a ukazoval pravdu, že Kristus je skutečně přítomen v Nejsvětější svátosti.“ KKC 1379.

¹⁵⁰ Srov. SC 128; CIC 938.

¹⁵¹ Lampa by správně měla být olejová nebo se svíci. Srov. IGMR 316.

¹⁵² „Před svatostánkem, v němž se uchovává Nejsvětější svátost, ať stále svítí zvláštní lampa, která označuje přítomnost Kristovu a září mu na počest.“ CIC 940.

¹⁵³ *Centro di spiritualita s. Dorotea ad Asolo [2015>2016]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/centro-spiritualita-s-dorotea-ad-asolo-parte-ii-2015-2016/>. [cit. 2024-03-08].

Moře v biblických textech představuje temný svět, obývaný zlem, vášněmi, zmatky. „Záchrana před hlubokými vodami patří k obrazné hodnotě Bible zrovna tak jako chápání moře jako místa protibožského Leviatana. Moře se tak stává výrazem toho, co je chaotické, nepřátelské vůči Bohu, smrtelné.“¹⁵⁴ Loď, která je obrazem Církve, je útočištěm člověka před těmito nebezpečími. Tuto loď řídí oslavený Kristus držící v jedné ruce kormidlo, druhou rukou žehná svým uředníkům, kteří veslují.¹⁵⁵

Eucharistická věž vznikla v gotických katedrálách v době, kdy se začala rozvíjet eucharistická úcta.¹⁵⁶ V rámci ikonografie kostela je věž umístěna u bran Jeruzaléma. Tím se chce ukázat, že eucharistie je skutečně vstupem do nebeského Jeruzaléma, do společenství celého Těla Kristova.¹⁵⁷

Tvar věčného světla svatostánku vychází z tradice lamp ve starověkých bazilikách. **[20]** Je to vejce symbolizující vzkříšení, protože světlo, které vyzařuje, je vzkříšený Kristus, jediné světlo bez západu slunce.¹⁵⁸ V prvním tisíciletí se krypty starověkých kostelů osvětlovaly pštosími vejci naplněnými voskem. To mělo svůj praktický důvod, neboť hořící vejce vydávala vůni odpuzující hmyz. Mělo to však i hlubší symbolický význam. Vejce je symbolem života probouzejícího se ze smrti. Vypadá jako kámen, ale vychází z něj život, připomíná tedy vzkříšení Krista. Skořápka tedy odkazuje na hrob, z něhož Kristus vyšel živý, vejce mluví o životě, který se má narodit. Lampa vždy svítí, je to živý plamen, díky němuž člověk vidí Beránka stojícího na trůnu na zlatém náměstí z knihy Zjevení.¹⁵⁹

3.1.4 SEDES A OSTATNÍ SEDADLA V PRESBYTÁŘI

V presbytáři je sedes umístěn vlevo za oltářem z pravé strany svatostánku.¹⁶⁰ **[21]** Dále se zde nachází dalších sedm se sedadel pro koncelebranty či další příslušující. Tato sedadla jsou umístěna napravo od sedesu podél stěny v závěru presbytáře. Sedadla jsou zpracována podle návrhu architekta kostela Mariána Goče.¹⁶¹ Všechna sedadla jsou vyrobena

¹⁵⁴ RATZINGER, Joseph. Křest, víra a náležitost k církvi. *MKR Communio*. 2004, roč. 9, č. 2, s. 122.

¹⁵⁵ *Cappella sella cenferenza episcopale Spagnola a Madrid [2011]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/cappella-della-conferenza-episcopale-spagnola-madrid-2011/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁵⁶ *Úcta eucharistie mimo mši - Střípky z historických pramenů*. Online. Liturgie.cz. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/eucharistie/stripky-z-historicky-pramenu>. [cit. 2024-03-08].

¹⁵⁷ *Cappella eucaristica della chiesa di san Benedetto a Scorze [2021]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/cappella-eucaristica-della-chiesa-di-san-benedetto-a-scorze-ve/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁵⁸ *Cappella delle suore di Gesu Buon Pastore a Roma [2011]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/cappella-delle-suore-gesu-buon-pastore-roma-2011/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁵⁹ Srov. Zj 21,21.

¹⁶⁰ „Sedadlo pro celebrujícího kněze má symbolizovat, že jeho úkolem je předsedat shromáždění a řídit modlitbu.“ IGMR 310

¹⁶¹ Sedadla vyrobila firma Stolarstvo Murín se sídlem Oravské Lesné.

z masivního dubového dřeva, jsou polstrovaná tmavě červenou látkou a jsou snadno přenosná. Sedadlo pro celebrujícího kněze je od ostatních sedadel odlišeno vyšším opěradlem. Všechna sedadla jsou orientována směrem k lidu.¹⁶²

3.2 Lod' kostela

V lodi kostela se nachází další místa sloužící při slavení liturgie. Je zde především prostor pro věřící lid, místo pro zpěváky a hudebníky a zpovědní místnosti. Jelikož kostel na Živčákově není farní, není zde přítomna křtitelnice, protože křty by měly přednostně probíhat ve farních kostelech.¹⁶³

3.2.1 MÍSTA PRO VĚŘÍCÍ

V kostele je celkem 5 řad lavic rozmístěných vějířovitě (v půlkruhu) kolem presbytáře. [22] Tři řady jsou po pěti lavicích, v jedné řadě je šest lavic a v řadě úplně vlevo je devět lavic. Další prostor pro věřící se nachází v prvním podlaží po obvodu vnější stěny kostela, kam se lze dostat celkem čtyřmi schodišti rozmístěnými po obvodu chrámu. K sezení zde slouží tři řady lavic umístěné na stupních a jedna řada lavic umístěná u vnější stěny. [23] Lavice jsou vyrobeny z masivního dubového dřeva.¹⁶⁴ Ze všech lavic v kostele je dobře a přehledně vidět do prostoru kněžiště, na oltář, ambon i svatostánek. Uspořádání tedy vyhovuje požadavkům dle církevních dokumentů. Lavice v přízemí jsou vybaveny klekátky, věřící zde mohou snadno zaujímat doporučené polohy během slavení mše svaté. Mimo lavic je v kostele dostatek prostoru pro stání, celková kapacita je přibližně 2000 až 2200 míst. Přistupovat ke svatému přijímání mohou věřící pohodlně čtyřmi uličkami mezi řadami lavic. Celý prostor kostela je i dostatečně ozvučen a osvětlen umělým osvětlením.¹⁶⁵

3.2.2 MÍSTO PRO ZPĚVÁKY A HUDEBNÍKY

Místo pro zpěváky a hudebníky je v kostele umístěno v prvním podlaží nad hlavním vstupem. Jedná se o dostatečně velkou prostoru dostupnou z přízemí dvěma schodišti. Zpěváci a hudebníci tedy mohou pohodlně přistupovat ke svatému přijímání.¹⁶⁶ Schola zde obvykle zpívá pouze při velkých slavnostech.

¹⁶² IGMR 310.

¹⁶³ Srov. CIC 858.

¹⁶⁴ Lavice vyrobila firma Stolarstvo Murín sídlící v Oravské Lesné.

¹⁶⁵ Srov. IGMR 311.

¹⁶⁶ Srov. IGMR 312.

Varhany jsou umístěny nad levým bočním vchodem. Nejsou nové, byly zde pořízeny starší varhany z Německa. Jsou dobře v prostoru kostela slyšet. Nevýhodou umístění varhan může být velká vzdálenost od prostoru pro zpěváky a hudebníky.¹⁶⁷

3.2.3 ZPOVĚDNÍ MÍSTNOSTI

Vzhledem k tomu, že se jedná o poutní kostel, kde se příležitostně očekává větší počet poutníků, kteří chtějí přistoupit ke svátosti smíření, je zde vybudován i větší počet, tedy celkem šest, zpovědních místností. Tyto se nachází vlevo za presbytářem. Prostor zpovědních místností je od prostoru kostela oddělen v místě presbytáře zdí, od prostoru pro věřící lid jej opticky oddělují nosné sloupy. Každá zpovědní místnost je vybavena klekátkem pro penitenta. Zpovědní místnosti jsou přístupné dvěma dveřmi. Jedny dveře slouží zpovídánému a vedou do lodi kostela, druhé dveře slouží zpovídajícímu a ústí chodby vedoucí k presbytáři. Penitent a zpovědník jsou od sebe odděleni dřevěnou stěnou s mřížkou.¹⁶⁸ [24]

3.3 Výzdoba

Výzdobu kostela na Živčákové tvoří zvláště velká nástěnná mozaika na stěně v závěru presbytáře. Dále zde nalezneme křížovou cestu či konsekrační kříže.

3.3.1 MOZAIKA

Mozaika nainstalovaná na stěně v závěru presbytáře v kostele na Živčákové je výraznou dominantou celého liturgického prostoru. Tato mozaika je v nejvyšším bodě vysoká 13,4 m a její šíře je 11,6 m. Celková plocha mozaiky je tedy přibližně 150 metrů čtverečních. Postavy byly zhotoveny tzv. nepřímou metodu, veškeré pozadí bylo vyskládáno přímo v kostele. V následující kapitole budou popsány jednotlivé scény mozaiky s jejich teologickým vysvětlením, které vychází z pojednání Marko Rupnika uveřejněného na stránkách poutního místa.¹⁶⁹ Místy je výklad doplněn i o další texty pocházející z výkladů děl Centra Aletti, umístěných na stránkách Centra. Při popisu jednotlivých scén budu postupovat dle jejich časové posloupnosti v dějinách spásy. Dvě hlavní linie mozaiky znázorňují otevírající se závoj nebo oponu, kdy na levé části závoje se nachází výjev stvoření Evy, na pravé části závoje vidíme vyobrazení Noemovi archy. Tyto dvě starozákonní scény znázorňují teologický základ

¹⁶⁷ Srov. IGMR 313.

¹⁶⁸ Srov. CIC 964.

¹⁶⁹ RUPNIK, Marko Ivan. *Interpretácia (vysvetlenie) k mozaikovému obrazu na oltárnej stene v kostole Panny Márie Matky Cirkvi na pútnickom mieste Hora Živčáková*. Online. TURZOVKA - KORŇA - Živčáková. 2017. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/interpretacia-mozaiky/>. [cit. 2024-03-14].

pro vztah Krista a církve.¹⁷⁰ Otvírající se závoj nám odhaluje vyobrazení svatého Tomáše, nebeského Jeruzaléma a ústřední scénu ukřižování Krista.

3.3.1.1 Stvoření Evy

Toto vyobrazení se nachází v levé horní části nástěnné mozaiky. Vidíme zde Evu, která právě vyšla z Adamova boku, vytahuje z jeho rány svůj plášť. [25] Eva se nachází za ležícím a spícím Adamem, svůj zrak však upírá ke středu mozaiky, kde se nachází Stvořitelova žehnající ruka. Adam i Eva jsou oblečeni, mají na sobě spodní oděv a plášť. Za nimi je naznačen obraz stromu, na který jako by z levého horního rohu mozaiky dopadaly paprsky světla. Pozadí tohoto výjevu se skládá z hnědé spodní části, nad touto částí vlevo od naznačeného stromu se nachází hnědá a nad ní bílá plocha, v bílé ploše je umístěn modrý kruh. Vpravo od stromu jsou vodorovné hnědé, šedomodré, bílé a okrové pruhy.

Adam a Eva jdou vyobrazení jako oblečení, což odkazuje na syrskou tradici, podle které člověk nebyl stvořen nahý, ale oblečený do světla a slávy. Eva stvořená z Adamova boku vytahuje z tohoto boku své šaty a plášť, symbol slávy. Druhou ruku vztahuje směrem k Bohu Otci Stvořiteli, přesto ji pokušitel svede a sahá po ovoci.

Eva, stvořená z Adamova boku, je stvořena pro pomoc, pro vztah. Muž a žena nemohou nikdy existovat jako izolovaní jednotlivci, ale vzájemně se hledají. Pomoc spočívá v tom, aby člověk neusnul sám v sobě, aby se nevrátil k životu podle přírody, ale žil život podle Boha.¹⁷¹ Bůh Otec zdvojuje lidskou přirozenost v muži a v ženě, aby člověk mohl vytvářet vztahy. Se stvořením Evy je člověk skutečně stvořen k obrazu a podobě Boha. Tak jak Bůh žije svou božskou přirozenost v lásce a společenství tří osob, tak i člověk bude žít svůj život ve vzájemném vztahu. Toto vyobrazení vidíme přes závoj, ve skutečnosti se jedná o vztah mezi církví a Kristem.

V rámci obrazu stvoření Evy je znázorněna i událost prvotního hříchu. Smysl veškerého stvoření je udržovat vztah Adama a Evy se Stvořitelem. Avšak skutek, který učinila Eva, nám ukazuje to, co pak skrze pokušitele končí hříchem. Eva se již nedívá na ruku Nebeského Otce, která je zcela otevřena ke svému stvoření a k dějinám lidstva jako dárcovská ruka, ale chová se podle své vlastní touhy. Člověk se tedy už víc neptá, jen bere. Svět se dostane do otroctví hříchu

¹⁷⁰ RUPNIK, Marko Ivan. *Interpretácia (vysvetlenie) k mozaikovému obrazu na oltárnej stene v kostole Panny Márie Matky Cirkvi na pútnickom mieste Hora Živčáková*. Online. TURZOVKA - KORŇA - Živčáková. 2017. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/interpretacia-mozaiky/>. [cit. 2024-03-14].

¹⁷¹ *Grotta di s. Ignazio a Manresa [2021]*. Online. Centro Alletti. 2021. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/grotta-di-santignazio-a-manresa-2021/>. [cit. 2024-03-13].

a touhy vlastnit. Hřích vstoupil do světa a jeho následkem přišla na svět smrt. Stvoření a dějiny lidstva nejsou více místem společenství, ale místem nenávisti a smrti.

3.3.1.2 Noemova archa

Tento výjev se nachází na protější straně od prvního popsaného vyobrazení, tedy v pravé horní části mozaiky. Vidíme zde archu, z jejíž paluby Noe levou rukou ukazuje zvířatům, aby se nalodila dovnitř. [26] Tato zvířata stojí ve dvou skupinách před vstupem do archy, který se nachází na jejím boku. V první skupině, která je blíže k arše, můžeme rozeznat slona, koně, kohouta, psa a veverku. Nad nimi směrem k arše přilétá bílá holubice. Druhá početnější skupina je tvořena oslem, žirafou, krávou, medvědem, sovou, prasetem, ovci, kozou, zajícem, želvou, liškou, opicí a ježkem. Noe je vyobrazen se svatozáří, s oděvem a s hnědým pláštěm přes levou ruku. Jeho pravá paže je schována uvnitř nástavby na palubě archy. Archa je umístěna na rozhraní souše a vody. Pozadí výjevu je v levé a horní části tvořeno svislými světlými pruhy, připomínající proudy vody padající z nebe, napravo, za archou je pozadí šedomodré a hnědé. Nad druhou skupinkou zvířat je umístěn bílý kruh.

Archa je obrazem církve, Kristova těla. Noe uzavřený v arše je předobrazem Krista v hrobě a oba takto zachraňují lidský rod. Noe zachráněný před potopou představuje také nové lidstvo a je také tím, kdo ho znovu vytváří.¹⁷² Když vstoupíme do Kristova těla, budeme spaseni. Církev svojí svátostnou liturgií představuje prostor, kde se stvoření vrací, aby pomohlo člověku. Tvorstvo však nejen zachraňuje člověka, ale stává se místem, kde jej Boží láska v osobě Krista člověka vykoupí a posvětit. Proto se ve svátostech voda stává tím, čím byla v původním plánu Stvořitele, stejně tak obilí a hrozen vína. Všechno tvorstvo, a především člověk, tak vstoupí do dimenze nového stvoření. Vstup do Noemovy archy tak ve skutečnosti představuje vstup stvoření k Boží lásce a záchraně. Noe se dívá z lodi na záchranu tvorstva. Dívá se ale také proto, aby viděl holubici, která mu přináší zvěst o skončení povodně, tedy začátek nové fáze stvoření. To je vykoupení, které zakoušíme v církvi, kde se ovoce země a práce lidských rukou skrze sestoupení Ducha svatého (holubice) stávají pokrmem pro věčný život a nápojem spásy. V arše lze vidět i obraz Matky Boží. Tak, jak v arše bylo zachráněno lidstvo, byla i Maria uchráněna od hříchu.¹⁷³

¹⁷² La recuperación de la tradición en los mosaicos del Centro Aletti: La presencia de los Padres de la Iglesia en las reinterpretaciones de las figuras de Noé y Lázaro. *Anuario de Historia de la Iglesia*. 2021, roč. 30, s. 237-262. ISSN 1133-0104, s. 248.

¹⁷³ *Chiesa di Maria Immacolata a Modugno [2007]*. Online. Centro Alletti. 2007. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/chiesa-maria-immacolata-modugno-ba-2007/>. [cit. 2024-03-13].

Obě části závoje, na kterých jsou znázorněny dvě scény Starého zákona, jsou od sebe odlišné uměleckým zpracováním a použitým materiálem. Na levé straně, kde začíná hřích, je všechno temné, všechno klesá, nabývá rozměrů a padá. Na straně s Noemovou archou, obrazem církve a Kristova těla s otevřeným bokem, do kterého můžeme vstoupit a zajistit si tak život, se celá kompozice tvarů, čar a materiálů sbíhá a vede ke Kristu.

3.3.1.3 Kristus na kříži

Ukřižování je zobrazeno na ose mozaiky ve spodní části, nachází se tedy přímo za obětním stolem. Vidíme zde tři postavy: Ježíše Krista, jeho matku Pannu Marii a svatého Jana Teologa. Ježíš je vyobrazen na kříži, který je celý černý a svým tvarem připomíná větvící se strom nebo řecké písmeno psi (Ψ). [27] Kristus není znázorněn jako trpící, ale jako oslavený. Jeho spodní šat má červenou barvu a svrchní šat modrou barvu, oba jsou lemovány zlatými proužky a z ramen mu splývá zlatá štóla. Ruce a nohy má obnaženy a jsou na nich vidět rány po ukřižování. Přes oděv je vidět i rána v pravém boku Kristově. Za hlavou má zobrazenou aureolu v barvách zlaté a červené. Zrak upírá přímo před sebe jakoby na pozorovatele výjevu.

Po Kristově pravici je zobrazena jeho Matka. Její oděv je tvořen modrým spodním šatem a svrchním červeným šatem, kterým má zahalenu i hlavu. Je obuta v hnědou obuv. Její svatozář je v barvách zlaté a bílé. Ve své levé ruce drží zlatý kalich, do kterého chytá krev vytékající z rány v Kristově boku. Na tuto ránu také upírá svůj zrak. Její druhá ruka přidržuje část Kristova svrchního oděvu (pláště), do kterého je sama částečně zahalena. Svatý Jan stojí naproti Panně Marii z druhé strany kříže. Levou ruku má složenou na prsou a pravou ukazuje na Pannu Marii, na kterou se také dívá. Oděh je ve spodní červený šat a ve vrchní světle zelený. Na nohou má sandály. Jeho svatozář je podobná té, kterou má Panna Maria.

Postavy Marie a Jana jsou výrazně menší než postava Kristova. Pozadí tohoto vyobrazení je složeno z různých barevných křivek a ploch, z kterého jasně vystupuje červený bod, který je umístěn nad scénou nad Pannou Marií. K tomuto výjevu můžeme přiřadit i žehnající ruku, která je na ose mozaiky úplně nahoře a která ukazuje na scénu ukřižování. Z této ruky vycházejí bílé a zlaté proudy paprsků.

Mozaika znázorňuje Otcovu ruku, z které proudí a sestupuje život na Syna, který jako kněz koná oběť. Ta je potřebná kvůli hříchu a smrti, tedy propasti, která nás odděluje od Otce. Oběť smrti je nezbytná, aby smrt byla přemožena. Kristus nabízí sebe sama v síle Ducha svatého. Jeho pozice na kříži není pozicí trpícího či umírajícího, ale pozicí toho, kdo s široce rozevřenou náručí vítá návštěvníky kostela. Ukřižovaný Kristus touto otevřenou náručí objímá celý svět a ve jménu lidstva vzdává díky Bohu Otci za dar vykoupení. Kříž, na němž je

ukřižován, je černý, protože černá je barvou temnoty, hříchu a smrti. Kristus je tam, kde je smrt, hřích a noc ducha.¹⁷⁴

Z Kristova otevřeného boku se rodí Maria, nová Eva - církev. Maria je zahalena do Kristova pláště, do Kristova kněžství, proto je Matkou církve a také jejím obrazem.¹⁷⁵ Tento plášť, který má na sobě, je plný slávy, protože je to plášť jejího Syna. Slávu, kterou Eva ztratila, najde lidstvo opět v Boží slávě obklopující Marii. Z Kristova boku jsme se znovuzrodili jako nové lidstvo, protože církev přijímá život Syna – Boží život. Narodili jsme se z Kristova boku a byli jsme vštípeni do Božího života, abychom žili podle něho. Byli jsme vykoupeni krví Božího Syna a tuto krev Maria přijímá (zachycuje do kalichu) ve jménu Církve, protože se stane základem života Církve a našeho bytí. Takto je vykoupeno lidstvo, nové lidstvo, jako společenství všech pokřtěných lidí vštípených do Kristova těla. Kristus byl ukřižován za branami Jeruzaléma, protože byl zavržen a vyhozen, ale jeho oběť otevírá vstup do nebeského Jeruzaléma.

Jan rozjímá nad tímto tajemstvím a ukazuje na Matku, svou Matku a naši Matku, protože porodila Tělo, jehož součástí jsme i my. Potom s Matkou Boží, Matkou Církve, s novým lidstvem otevírá dveře nebeského Jeruzaléma.

3.3.1.4 Apoštol Tomáš

Tento výjev najdeme napravo a mírně dolů směrem od předchozí popsané scény. Poprvé jej umělci z Centra Aletti použili v roce 2013 v kostele sv. Prima a Feliciána ve Vrhpolje ve Slovinsku.¹⁷⁶ Jsou zde pouze dvě postavy – Kristus a apoštol Tomáš. [28] Kristus je oblečen v bílý šat se zlatými prvky. I jeho rány po ukřižování jsou vyobrazeny zlatou barvou doplněnou o červenou. Jeho vlasy a vousy jsou též protkány zlatem. Svůj zrak upírá přímo před sebe. Svatý Tomáš je zobrazen jako mladík bez vousů v červeném šatu. Svůj zrak upírá na ránu v Kristově boku, v této ráně má vloženu svoji pravou ruku. Je bosý a stojí na špičkách nohou. Kristus jej levou rukou přikrývá svým pláštěm. Jeho pravá ruka je znázorněna jako žehnající. Oba stojí ve modro-bílo-zlatých vodorovných pruzích připomínající proudy vody. Okolo Kristovy hlavy je zlaté pozadí, z pravé strany výjevu jsou zobrazeny šikmé hnědé a bílé pruhy.

¹⁷⁴ *Chiesa del Corpus Domini a Bologna [2012>2013]*. Online. Centro Alletti. 2013. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/chiesa-del-corpus-domini-bologna-parte-ii-2012-2013/>. [cit. 2024-03-13].

¹⁷⁵ *Cappella dell'opera salesiana Testaccio a Roma [2020]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/opera-salesiana-testaccio-a-roma/>. [cit. 2024-03-08].

¹⁷⁶ *Chiesa dei santi Primo e Feliciano a Vrhpolje [2013]*. Online. Centro Alletti. 2013. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/chiesa-dei-santi-primo-feliciano-vrhpolje-2013/>. [cit. 2024-03-13].

Jedná se o scénu setkání vzkříšeného Krista s apoštolem Tomášem osmý den oktávy. Tomáš se dívá na ránu, ze které se zrodil. Drží se této rány a díky svému vyznání víry je znovuzrozen k novému životu.¹⁷⁷ Nohama stojí na vodě, neboť se zde jedná o novou přirozenost, která již nepodléhá přírodě. Není v lidské přirozenosti chodit po vodě. Petr to nedokázal sám, ale ve vztahu ke Kristu. Vykoupený člověk už nežije jen podle přirozenosti, ale také podle Boha. Z tohoto důvodu Tomáš ve spojení s Kristem a v Kristu, na kterého se dívá, přijímáním Jeho života už více nepodléhá přírodě, ale začne chodit po vodě. Tak to děláme i my křesťané, když se stáváme darem pro druhé, když neposloucháme potřeby naší přirozenosti, ale necháme se vést láskou, životem Syna. Tato scéna ukazuje, jak církev rodí své děti k životu podle Boha.

3.3.1.5 Nebeský Jeruzalém

Nalevo od scény ukřižování se nachází vyobrazení nebeského Jeruzaléma. [29] Jeho středem je bílý Beránek stojící na trůně na červeném polštáři ve tvaru mandorly. Beránek má v pravém boku ránu. Jeho svatozář je stejná jako svatozář Krista ve scéně ukřižován. Zpod trůnu vytéká voda v modro-bílo-zlatých pramenech. Vlevo u Beránkova trůnu je vyobrazena Panna Maria a vpravo Jan Křtitel. Oba jsou znázorněni v červených šatech lemovaných zlatem a s bílo-zlatou svatozáří. Okolo nich je zobrazeno množství budov, zlaté kupole a celý Jeruzalém je obehnan hradbami. U tohoto výjevu se také nachází eucharistická věž. Věčné světlo je před tímto vyobrazením a je jakoby jeho součástí. Pozadí tohoto výjevu je vyobrazeno ve světlých barvách, převážně v bílé.

Maria ze scény ukřižování je těsně za prahem nebeského Jeruzaléma. Církev se svými svátostmi a liturgií je již při vstupu do království, ale až do posledních dob světa očekává toto království. Království je zde prezentováno s mnoha osvětlenými budovami, zlatou kupolí, trůnem Beránka, Janem Křtitelem, který rozpoznal Božího Syna v dějinách a vodou, která vytéká pod trůnem. Beránek stojící na trůnu je obětovaný, avšak zároveň vzpřímený, vzkříšený. Má velmi velkou hlavu, protože on je hlava a my jsme jeho údy. On je již v plnosti, zatímco my, jeho tělo, se teprve stáváme plností v Kristu.¹⁷⁸ Po stranách trůnu stojí Panna Maria a Jan Křtitel. Maria, která jej přivedla na svět, a Jan Křtitel, který jej dal poznat světu, stojí v srdci

¹⁷⁷ *Chiesa dei santi Primo e Feliciano a Vrhpolje [2013]*. Online. Centro Alletti. 2013. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/chiesa-dei-santi-primo-feliciano-vrhpolje-2013/>. [cit. 2024-03-13].

¹⁷⁸ *Cappella eucaristica della chiesa di san Benedetto a Scorze [2021]*. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroaletti.com/opere/cappella-eucaristica-della-chiesa-di-san-benedetto-a-scorze-ve/>. [cit. 2024-03-08].

nebeského Jeruzaléma.¹⁷⁹ Zpod Beránkova trůnu tryská voda průzračná jako křišťál.¹⁸⁰ Je to řeka života Ducha svatého, která přijímá a proniká celé dějiny, všechny lidi, celý kosmos, a která se v hojných proudech dává pít v církvi prostřednictvím liturgie a svátostí.¹⁸¹

Celek mozaiky lze interpretovat několika způsoby. Diagonálně i vodorovně. První úhlopříčka začíná u obrazu stvoření Evy, která vychází z Adamova boku, šikmo ke středu mozaiky, kde se církev rodí v obraze Marie z Kristova boku. Dojdeme k obrazu apoštola Tomáše po boku Krista.

Druhá úhlopříčka vede od vstupu stvoření do Noemovy archy, směřuje k hlavnímu obrazu, kde je lidstvo zachráněno krví z Kristova boku, spojuje se s Božím životem a vstupuje do synovství s Otcem a nakonec se rodí církev, tedy společenství vykoupené Kristem v nebeském království.

Vodorovná interpretace začíná stvořením Evy, která vychází z Kristova boku směrem doprava, kde je vstup stvoření do archy, vstup do Kristova boku, do Kristova těla, tedy církve. Pokračujeme k obrazu Tomáše, nového člověka, který vychází z Kristova boku a přijdeme až ke vchodu do nebeského Jeruzaléma.

3.3.2 KŘÍŽOVÁ CESTA

Křížová cesta je umístěna po obvodu zadní zdi kostela. Jedná se o sériové odlitky polské výroby. [30] Tato křížová cesta je zamýšlena jako dočasná, novou křížovou cestu by měl zhotovit umělecký ateliér Centra Alletti, není však domluven žádný konkrétní termín dodání nové křížové cesty.¹⁸²

3.3.3 KONSEKRAČNÍ KŘÍŽE

V kostele na vrchu Živčáková je celkem sedm konsekračních křížů, a to podle počtu biskupů přítomných při svěcení kostela. [31] Každý biskup pomazal křížem jeden kříž. Jsou rovnoramenné, vyryté na vsazených kamenech a zvýrazněné zlatou barvou. Pod každým konsekračním křížem je umístěn svícen.

¹⁷⁹ Tamtéž.

¹⁸⁰ Srov. Zj 22,1.

¹⁸¹ *Cripta della basilica dell'Assunzione di Maria e dei santi Cirillo e Metodio a Velehrad [2013]*. Online. Centro Alletti. 2013. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/opere/cripta-della-basilica-dellassunzione-maria-dei-santi-cirillo-metodio-velehrad-2013/>. [cit. 2024-03-13].

¹⁸² Rozvohor s Ivanem Mahříkem dne 24. 5. 2023.

3.4 Sakristie

Vchod do sakristie se nachází vpravo za presbytářem za čelní zdi presbytáře, na které je namontována mozaika. Za touto zdí nalezneme také abakus,¹⁸³ procesní kříž či hasící přístroj. Sakristii tvoří místnost nepravidelného tvaru, je vybavena úložnými skříněmi pro posvátná roucha a pro veškeré ostatní věci sloužící při liturgii. Sakristie je dostatečně prostorná a vyhovuje potřebám, ke kterým je určena.

Ze sakristie vede chodba ke zpovědním místnostem, na této chodbě jsou také umístěny toalety. Dále jsou z chodby přístupné dvě další místnosti, sloužící provozním účelům.

3.5 Kaple svatého Josefa

Nad zpovědními místnostmi se nachází kaple svatého Josefa, [32] která je využívána hlavně během zimního období. Důvodem je úspora energií na vytápění kostela. Od hlavního prostoru kostela ji odděluje částečně prosklená stěna. Kaple má půdorys pravoúhlého rovnoramenného trojúhelníku. Lze do ní vstoupit přímo bočním vchodem nebo z nadzemního podlaží v kostele nebo i z obytné části. Kapacita kaple je přibližně 150 lidí. Je vybavena dvanácti menšími lavicemi. Její presbytář je od zbytku prostoru vyvýšen jedním schodem. Nalezneme zde jednoduchý oltář, u kterého stojí oltářní kříž, dále ambon, sedadla pro sloužící a svatostánek, vše je vyrobeno z dubového dřeva v jednotném stylu. Na stěně presbytáře jsou umístěny čtyři obrazy s výjevem ze života sv. Josefa. Tyto obrazy navrhl děkan Mahrík a namaloval je otec Peter Čiernik, farář v Blesovcích na Slovensku, který maluje obrazy s křesťanskou tematikou. Dveře svatostánku jsou vyrobeny z pozlaceného plechu, skrze malou prosklenou část uprostřed dveří prosvítá věčné světlo. Na pravém boku kaple je na stolku umístěn relikviář s ostatky sv. Gaetana Errica, zakladatele kongregace Misionářů Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Mariina. Veškerý mobiliář kaple včetně svatostánku je zhotoven dle návrhu architekta kostela Mariána Goče.¹⁸⁴

¹⁸³ Stolek, kde jsou umístěny věci potřebné pro slavení liturgie. Např. kalich, korporál, purifikatorium atp. Viz IGMR 118.

¹⁸⁴ Realizaci provedla firma Stolarstvo Murín z Oravské Lesné.

3.6 Užitné prostory kostela

V rámci stavby kostela se nacházejí také užitné prostoty, můžeme zde nalézt toalety, byt pro kněze, kancelář a další místnosti sloužící převážně jako sklady.

3.6.1 TOALETY

Toalety se nacházejí v podzemním podlaží a jsou přístupné buď přímo z vnějšího prostoru kostela nebo po schodišti z chrámového prostoru, a to jak z přízemního podlaží, tak z nadzemního podlaží. Toto schodiště je od chrámového prostoru odděleno dveřmi, které se nacházejí v zadní části kostela. Toalety jsou rozděleny na pánské a dámské, jsou prostorné a svojí kapacitou dostačující pro provoz poutního místa.

3.6.2 BYT PRO KNĚZE

Byt pro kněze se nachází v nadzemním podlaží vedle kaple sv. Josefa. Je přístupný jak ze zadní části kostela, tak z kaple. Jsou zde dva obytné pokoje, kuchyň, koupelna a místnost s toaletou. Byt je trvale obýván správci poutního místa. Vedle bytu se nachází schodiště vedoucí na věž kostela.

3.6.3 DALŠÍ MÍSTNOSTI

Vedle sakristie je místnost, kde je zřízena kancelář sloužící pro vyřizování záležitostí ohledně provozu poutního místa. Další místnost vedle sakristie slouží jako sklad pro věci používané v souvislosti s chodem a výzdobou kostela. Jsou zde skladovány např. nádoby pro květinovou výzdobu. Další tři místnosti se nachází v podzemním podlaží. Dvě z nich slouží jako místnosti na přenocování pro kněze či jiné návštěvy, příp. jsou zde ubytováni účastníci vícedenních duchovních obnov. Třetí místnost byla v projektu kostela zamýšlena jako obchod s devocionáliemi a suvenýry. Zatím však k tomuto účelu není využívána.

3.7 Zhodnocení funkčnosti

Požadavky na chrám postavený na poutním místě se oproti např. farnímu kostelí v některých drobnostech odlišují.¹⁸⁵ V kostele na hoře Živčáková, jakožto v poutním kostele, je počet návštěvníků velmi proměnlivý. Nejvíce věřících sem zpravidla zavítá během dvou

¹⁸⁵ „Na poutních místech je třeba zajistit věřícím bohatější prostředky spásy horlivějším hlásáním slova Božího, přiměřeným oživováním liturgického života, zvláště slavením eucharistie a svátosti pokání, a také pěstováním osvědčených způsobů lidové zbožnosti.“ CIC 1234.

hlavních velkých poutí. Jarní pouť bývá v květnu na patrocinium kostela,¹⁸⁶ podzimní pouť na začátku října na výročí posvěcení kostela.¹⁸⁷ Při těchto poutích bývají dvě mše svaté, jedna v předvečer slavnosti a druhá v den slavnosti. Účast věřících při těchto slavnostních bohoslužbách se pohybuje přibližně v rozmezí od 2500 do 3000.¹⁸⁸ Při kapacitě kostela okolo 2200 lidí zůstává část poutníků během mše v prostoru před kostelem. Větší počty věřících připutují na poutní místo také během mariánských svátků. Účast na mších svatých se při těchto svátcích pohybuje v rozmezí přibližně od 1000 do 2500 lidí, takže při větší účasti poutníků také není kapacita kostela dostatečná.

V kostele je ve všední dny sloužena jedna mše svatá, a to v 11 hodin dopoledne. Účast na těchto bohoslužbách se pohybuje přibližně v rozmezí od 20 do 50 lidí. O sobotách bývá na této mši účast mezi 50 až 300 poutníky. Velmi při tom záleží na tom, zda přijede nějaká organizovaná poutní skupina, např. farní. V neděli jsou na poutním místě slaveny tři mše svaté. Na první mši v 9:30, která je obvykle sloužena v kapli Panny Marie Královny Pokoje, zavítá 50 až 100 lidí. Další dvě mše jsou slaveny v poutním kostele. Jedna začíná v 11:00, s účastí 400 až 700 poutníků, a druhá ve 14:00, kdy se účast pohybuje mezi 100 až 200 lidí. Množství poutníků je hodně odvislé také od počasí a ročního období. Při pěkném slunečném počasí jsou počty poutníků vyšší než za chladných a deštivých dní. Ve všední dny je v zimním období ke slavení liturgie využívána kaple sv. Josefa, a to především kvůli úspoře energií na vytápění prostoru. V kapli se také slouží soukromé mše svaté pro jednotlivé skupiny poutníků. Pro tyto účely je kapacita kaple dostačující.

V kostele se nachází šest zpovědních místností, což je pro běžný provoz dostačující počet. Jen při velkých poutích, zvláště při jarní a podzimní, se v případě potřeby ke slavení svátosti smíření využívá i zadní část kostela.

Kostel je vybaven bezbariérovým přístupem, mši svatých se tak mohou běžně zúčastnit i osoby s omezenou hybností. Přiměřený počet oken nacházejících se po obvodu celého chrámu pouští dostatečné množství přirozeného světla během dne. Kostel je také vybaven umělým osvětlením, které je možné dle potřeb regulovat.¹⁸⁹ Ozvučení hlavní lodi je vyhovující a dostatečné, zvuk se v prostoru netříští, celebrantovi či jinému uživateli mikrofonu je dobře rozumět. Na kostele jsou z vnější strany umístěny reproduktory, které přenáší zvuk během

¹⁸⁶ Památka Panny Marie Matky Církve je v církevním kalendáři 20. května. Poutě k patrociniu na hoře Živčáková bývají dříve, a to 7. a 8. května.

¹⁸⁷ Poutě bývá v neděli před nebo po datu výročí posvěcení kostela 4. října.

¹⁸⁸ Údaje o počtech poutníků poskytl rektor kostela Mgr. Ondřej Sabó M.SS.CC.

¹⁸⁹ Více k problematice světla v liturgických prostorách viz ŠŤASTA, Jiří. *Vybrané aspekty světla v sakrální architektuře*. Disertační práce. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 2022.

slavení liturgie i mimo prostor kostela pro poutníky, kteří se do kostela při větších poutích nedostanou. Přístup na toalety je z přízemního i nadzemního podlaží zajištěn schodištěm, které je odděleno od prostoty chrámu dveřmi. Tyto toalety jsou přístupné také přímo dveřmi z venku.

Prostor kostela je využívám především k bohoslužebným účelům, tedy ke sloužení mši svatých a k osobní či společné modlitbě. Příležitostně zde probíhají pro poutníky přednášky např. o údajných zjeveních Panny Marie, o osobě Matúša Lašuta či o historii poutního místa. Zcela výjimečně se zde konají koncerty duchovní hudby.¹⁹⁰ Příležitostně jsou v kostele pořádány duchovní obnovy, a to i vícedenní.¹⁹¹

K poutnímu kostelu vede úzká asfaltová cesta z obce Korňa, na které je pomocí semaforů řízena kyvadlová doprava. Tato cesta je sjízdná pouze osobními auty, autobusy zde mají vjezd zakázán.¹⁹² V blízkosti kostela na hoře Živčáková jsou u této cesty zbudována dvě menší parkoviště s celkovou kapacitou přibližně 70 míst. Při větším počtu poutníků se obě parkoviště rychle zaplní, auta pak parkují i mimo místa, která jsou k tomu určená. Kapacita parkovišť je tedy nedostatečná. Místo na vybudování dalšího parkoviště ovšem zatím v blízkosti kostela není k dispozici. Ke kostelu se je možné dostat také pěšky jak z města Turzovky, tak z obce Korňa. Na vrch Živčáková z těchto míst vede vícero cest.

V okolí kostela jsou umístěny lavičky s výhledem do okolní kopcovité krajiny a přístřešek, kde je možné se schovat před nepříznivým počasím. Věž kostela slouží během letních měsíců i jako vyhlídková terasa, odkud je dobře vidět do krajiny. Poutní dům s restaurací je zatím ve výstavbě.

Funkčnost liturgického prostoru z pohledu celebranta byla konzultována s Lukášem Zbrankem.¹⁹³ Ten uvedl, že prostor presbytáře je dobře uzpůsoben k sloužení mše svaté. Jediné, co zmínil jako negativum, byla velikost presbytáře, který je dle něj zbytečně velký a stejně tak i oltář. Celebrant se tedy během sloužení liturgie „hodně naběhá.“ Také uvedl, že pro kněze je těžké např. při homilii udržovat oční kontakt s věřícím lidem, který je rozmístěn do půlkruhu kolem presbytáře.

Kostel na Živčákové dle Zbranka působí na návštěvníky posvátným dojmem. Velký podíl na tom má mozaika na stěně v závěru presbytáře, která lid vede k modlitbě a rozjímání

¹⁹⁰ *Velkonočný koncert.* Online. Facebook. 2024. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=970597424856235&set=a.550251040224211>. [cit. 2024-05-30].

¹⁹¹ *Bohatý = Boh a ty.* Online. Facebook. 2024. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=509160444656496&set=a.421487430090465>. [cit. 2024-05-30].

¹⁹² *Úvod.* Online. TURZOVKA - KORŇA - Živčáková. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/>. [cit. 2024-05-07].

¹⁹³ Mgr. Lukáš Zbrank M.SS.CC, výpomocný duchovní při kostele Panny Marie Matky Církve na hoře Živčáková od roku 2021. Rozhovor ze dne 25. 2. 2024.

nad tajemstvím spásy. Na druhou stranu monumentálnost mozaiky může odvádět pozornost poutníků od slavení liturgie. Také zázemí pro kněze i pro lid je dle dotazovaného dostatečné.

Závěr

Tato magisterská práce si klade za cíl představit historii poutního místa, okolnosti vzniku, stavební průběh a výslednou podobu kostela Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková se zvláštním zaměřením na liturgický prostor a jeho výzdobu. Dominantou této výzdoby i celého kostela je velká mozaika na stěně v závěru presbytáře.

Kostel má půlkruhový půdorys a na ose kostela se nachází presbytář. Oltář umístěný v presbytáři kostela je optickým středem celého liturgického prostoru. Tento architektonický koncept dobře vyjadřuje myšlenku, že lid slavící liturgii je shromážděním věřících okolo stolu Páně. Z celého prostoru kostela je na presbytář dobře vidět a věřící mohou snadno přistupovat ke svatému přijímání. Presbytář je dostatečně prostorný a také další místa liturgického prostoru, jako jsou svatostánek, boční kaple, místo pro zpěváky a hudebníky, zpovědní místnosti či sakristie jsou vhodně navrženy. Prostor chrámu je tedy dobře uzpůsoben slavení liturgie a plní i další funkce, které jsou důležité pro takový typ stavby nacházející se v areálu poutního místa.

Také vybavení presbytáře i celého kostela, umělecké zpracování tohoto vybavení a samotná výzdoba dobře odpovídají potřebám provozu poutního kostela. V presbytáři se nachází kamenný oltář zdobený mozaikou, který je možné obcházet a sloužit u něj tváří k lidu, ambon umístěný na dobře viditelném místě, zpracovaný ve stejném duchu jako obětní stůl. Dále je zde uzamykatelný svatostánek, který je zasazený do celkové ikonografie velké mozaiky instalované na stěně v závěru presbytáře. Jako problematickou by bylo možné označit právě tuto velkou nástěnnou mozaiku, která svojí monumentálností na sebe upoutává pozornost a může rozptylovat věřící během slavení mše svaté či během jiných liturgických úkonů. Na druhou stranu je třeba vyzdvihnout uměleckou hodnotu zpracování jednotlivých míst presbytáře i samotné mozaiky. Jednotlivé výjevy znázorněné na mozaice, které odkazují na zasvěcení kostela, tedy na Pannu Marii jako Matku Církve, svojí ikonografií vypovídají o tajemstvích spásy a vyzývají věřící k rozjímání o těchto tajemstvích.

Závěrem lze tedy konstatovat, že poutní kostel Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková se svým liturgickým prostorem, jeho výzdobou, vybavením i svým zázemím vyhovuje požadavkům, jaké jsou na tento typ stavby kladeny.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Krmíček Vít
Název práce:	Výzdoba a uspořádání liturgického prostoru chrámu Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková
Název práce v angličtině:	Decoration and arrangement of the liturgical space of the temple of the Virgin Mary Mother of the Church in the Živčáková pilgrimage area
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Jitka Jonová, Th.D.
Klíčová slova:	liturgický prostor, mozaika, Centro Alletti, chrám Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková
Klíčová slova v angličtině:	liturgical space, mosaic, Centro Alletti, church of the Virgin Mary Mother of the Church in the Živčáková pilgrimage area

Anotace: Cílem práce je představit historii poutního místa, okolnosti vzniku, stavební průběh a výslednou podobu kostela Panny Marie Matky Církve v poutním areálu Živčáková se zvláštním zaměřením na liturgický prostor a jeho výzdobu.. Je zde představena stručná historie poutního mariánského místa. Jsou zde popsány jednotlivé návrhy na uspořádání a výzdobu liturgického prostoru. Dále je zde představeno Centro Alletti, které v čele s Marko Rupnikem navrhovalo a realizovalo výzdobu chrámu. Je zde popsán liturgický prostor chrámu a jeho výzdoba. Zvláštní pozornost je věnována popisu velké nástěnné mozaiky a její ikonografie.

Annotation: The aim of the thesis is to present the history of the pilgrimage site, the background of its establishment, the construction process and the final form of the Church of Our Lady Mother of the Church in the pilgrimage area Živčáková with a special focus on the liturgical space and its decoration. Individual proposals for the arrangement and decoration of the liturgical space are described. It also introduces the Centro Alletti, which, headed by Marko Rupnik, designed and implemented the decoration of the church. The liturgical space of the temple and its decoration are described. Special attention is paid to the description of the large wall mosaic and its iconography.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

AMBROS, Pavel. Slovníček ikonopisecké terminologie českého vydání. In: *Ikona, obraz neviditelného: prvky teologie, estetiky a techniky*. Slovo a obraz. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 313-342. ISBN 978-80-7412-095-4.

BOBEK, Petr. *Turzovka: hora Panny Marie*. Brno: Sypták, 2018.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. Přeložil Oto MÁDR. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-089-3.

JUDÁK, Viliam. *Z múdrosti našich otcov*. Nitra: Biskupský úrad, 2007. ISBN 978-80-969711-9-0.

KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. *Všeobecné pokyny k římskému misálu*. Praha: Česká biskupská konference, 2003. 112 s. ISBN 80-239-9572-3.

KOPEČEK, Pavel. *Slavení křesťanského tajemství: Stručný úvod do liturgiky*. Brno. 2004.

KOPEČEK, Pavel. *Speciální liturgika: Mysterium Christi v obřadech církve: historie, teologie a pastore*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2022. ISBN 978-80-244-6252-3.

KUCHAŘ, Jiří (ed.). *Zjevení Matky Boží v Turzovce*. Praha: Eminent, 2007. ISBN 978-80-7281-326-1.

KUNETKA, František. *Eucharistie v křesťanské antice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0920-8.

NAŠTOVÁ, Andrea. Vyšetřovanie Turzovky je ukončené. *M Rosa*. 2007, roč. 15, č. 6, s. 19.

Nové mariánske pútnické miesto Žilinskej diecézy. *Katolícke noviny*. 2008, roč. 139, č. 43, s. 4.

Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. Praha: J. Otto, 1901, sedmnáctý díl: median-navarrete.

POLC, Jaroslav V. *Posvátná liturgie*. Náboženská edice Křesťanské akademie. Řím: Křesťanská akademie, 1981.

RATZINGER, Joseph. Křest, víra a náležitost k církvi. *MKR Communio*. 2004, roč. 9, č. 2, s. 122.

RUPNIK, Marko Ivan. *Adam a jeho žebro*. 2. vyd. Přeložil Josef ČUNEK. Současné otázky. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010. ISBN 978-80-7412-052-7.

RUPNIK, Marko Ivan. *Až se stanou umění & život duchovními: (teologie umění)*. Současné otázky. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 1997. ISBN 80-86045-06-4.

SENDLER, Egon. *Ikona - obraz Neviditelného: prvky teologie, estetiky a techniky*. Slovo a obraz. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011. ISBN 978-80-7412-095-4.

ŠPIDLÍK, Tomáš a RUPNIK, Ivan Marko. *Viera vo svetle ikon*. Oto Németh, 2004. ISBN 8088949696.

ŠPIDLÍK, Tomáš a RUPNIK, Marko Ivan. *Nové cesty pastorální teologie: krása jako východisko*. Současné otázky. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. ISBN 978-80-86715-97-1.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Mariánská úcta v tradici křesťanského Východu*. Přeložil Anna LEXMAULOVÁ. Současné otázky. Olomouc: nakladatelství Centra Aletti Refugium Velehrad-Roma, 2018. ISBN 978-80-7412-287-3.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Prameny světla: příručka křesťanské dokonalosti*. Vyd. 4. (v nakl. Refugium). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2009. ISBN 978-80-7412-035-0.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Vědy - umění - náboženství: protiklad nebo soulad?* Současné otázky. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2009. ISBN 978-80-7412-037-4.

ŠŤASTA, Jiří a DRÁPAL, Jaroslav. *Vybrané aspekty světla v sakrální architektuře*. 2022.

ŠUBJAKOVÁ, Elena. *Turzovka - 50 rokov milosti*. Živá voda Turzovky, 2008.

VICHERKOVÁ, Veronika a KRACÍK ŠTORKÁNOVÁ, Magdalena. *Mozaika jako umělecký druh*. *Zprávy památkové péče*. 2017, roč. 77, č. 3, s. 187-193. ISSN 1210-5538.

Rozhovory:

MAHRÍK, Ivan, nar. 1942, děkan na odpočinku ve farnosti Korňa. Korňa, 24. 5. 2023 a 25. 2. 2024.

ZBRANEK, Lukáš, výpomocný duchovní při kostele Panny Marie Matky Církve na noře Živčáková. Korňa, 25. 2. 2024.

Elektronické zdroje:

Akademický sochař Josef Tkadlec. Online. Obec Halenkov. 2019. Dostupné z: <https://www.halenkov.cz/obec-7/osobnosti/akademicky-sochar-josef-tkadlec-28cs.html>. [cit. 2024-03-08].

Arte liturgica. Online. Centro Alletti. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/arte/>. [cit. 2024-03-07].

Ateliér GAM. Online. Dostupné z: <https://www.ateliergam.sk/>. [cit. 2024-03-28].

Bohatý = Boh a ty. Online. Facebook. 2024. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=509160444656496&set=a.421487430090465>. [cit. 2024-05-30].

BREINDL, Filip. *Biskupové ukončili exercicie, vedl je jezuita Marko Rupnik.* Online. Radio Proglas. 2015. Dostupné z: <https://zpravy.proglas.cz/udalosti/biskupove-ukoncili-exercicie-vedl-je-jezuita-marko-rupnik/>. [cit. 2024-03-07].

Co dál s Rupnikovými mozaikami v lurdské svatyni? Online. Někdo ti uvěří. Dostupné z: <https://www.nekdotiuveri.cz/clanky/zahranici/co-dal-s-rupnikovymi-mozaikami-v-lurdske-svatyni>. [cit. 2024-03-27].

Dílna všech svatých Brno. Online. Dostupné z: <https://vsechsvatych.cz/>. [cit. 2024-03-28].

CHLUMSKÝ, Jan. *Blah. Zdenka Cecilie Schelingová.* Online. Světci k nám hovoří... Dostupné z: <http://catholica.cz/?id=4402>. [cit. 2024-03-08].

CHLUMSKÝ, Jan. *Sv. Zoerard (Svorad) či Ondřej a Benedikt Stojislav.* Online. Světci k nám hovoří... Dostupné z: <https://catholica.cz/?id=3123>. [cit. 2024-03-08].

Kaplnka Panny Márie. Online. TURZOVKA - KORŇA - Živčáková. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/kaplnka-panny-marie/>. [cit. 2024-05-07].

Koncepce úprav liturgického prostoru. Online. Liturgie.cz. 2002. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/shared/clanky/102/2002-CBK-Liturgicky-prostor-CZ.pdf>. [cit. 2024-05-21].

Marko Rupnik propuštěn z Tovaryšstva Ježíšova. Online. Vaticannews. 2023. Dostupné z: <https://www.vaticannews.va/cs/cirkev/news/2023-06/marko-rupnik-propusten-ze-tovarysstva-jezisova.html>. [cit. 2024-03-07].

- Muse.arch.* Online. 2020. Dostupné z: <https://www.muse-arch.com/>. [cit. 2024-03-28].
- O nás.* Online. Misionári Najsvätejších Srdc Pána Ježiša a Panny Márie. 2023. Dostupné z: <https://msscc.sk/o-nas>. [cit. 2024-02-17].
- Pavol Rusko: Bez kont akt ní styk.* Online. ArtMap. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/pavol-rusko-bez kont akt ni-styk/>. [cit. 2024-03-28].
- Ricerca opere.* Online. Centro Alletti. 2024. Dostupné z: <https://www.centroalletti.com/mappa/>. [cit. 2024-03-18].
- RUPNIK, Marko Ivan. *Interpretácia (vysvetlenie) k mozaikovému obrazu na oltárnej stene v kostole Panny Márie Matky Cirkvi na pútnickom mieste Hora Živčáková.* Online. Turzovka - Kormňa - Živčáková. 2017. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/interpretacia-mozaiky/>. [cit. 2024-03-14].
- Rupnikovy mozaiky byly odstraněny z kostela sv. Jana Pavla II. ve Washingtonu.* Online. Církev.cz. 2024. Dostupné z: https://www.cirkev.cz/rupnikovy-mozaiky-byly-odstraneny-z-kostela-sv-jana-pavla-ii-ve-washingtonu_36611. [cit. 2024-05-21].
- SVOBODOVÁ, Eva. *Jezuita Marko Rupnik nesmí vykonávat duchovní službu.* Online. Církev.cz. 2022. Dostupné z: https://www.cirkev.cz/jezuita-marko-rupnik-nesmi-vykonavat-duchovni-sluzbu_17885. [cit. 2024-03-07].
- ŠULC, Dušan. *Vlivný jezuita je obviněn ze zneužívání jeptišek. Papež čelí kritice, že zastavil jeho exkomunikaci.* Online. ČT24. 2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/vlivny-jezuita-je-obvinen-ze-zneuzivani-jeptisek-papez-celi-kritice-ze-zastavil-jeho-exkomunikaci-12969>. [cit. 2024-05-07].
- Turzovka Korňa Živčáková.* Online. Svatý Hostýn. 2023. Dostupné z: https://hostyn.cz/obraz/home/letaky/letak_A4_DL_Turzovka.pdf. [cit. 2023-12-13].
- Úcta eucharistie mimo mši - Strípky z historických pramenů.* Online. Liturgie.cz. Dostupné z: <https://www.liturgie.cz/temata/eucharistie/stripky-z-historickyh-pramenu>. [cit. 2024-03-08].
- Úvod.* Online. TURZOVKA - KORŇA - Živčáková. Dostupné z: <https://www.zivcakova.sk/>. [cit. 2024-05-07].

V Korní – Živčákovej vysvätili Chrám Panny Márie Matky Cirkvi. Online. E-Kysuce - všetko o Kysuciach. 2015. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160414142100/http://www.e-kysuce.sk/index.php/aktuality-e-kysuce-139/18592-v-korni-zivcakovej-vysvatili-chram-panny-marie-matky-cirkvi-2015>. [cit. 2023-12-13].

V Turzovke požehnali zvony pre kostol, ktorý je už takmer pred dokončením. Online. Tlačová kancelária konferencie biskupov Slovenska. 2015. Dostupné z: <https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=20150605029>. [cit. 2024-03-08].

Velkonočný koncert. Online. Facebook. 2024. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=970597424856235&set=a.550251040224211>. [cit. 2024-05-30].

Jiné:

Farní úřad Korňa. *Dokumentace ke stavbě.*

Ing. arch. Jiří Šťasta. *Archivní dokumenty.*

SEZNAM ZKRATEK

CIC - Codex iuris canonici (Kodex kánonického práva)

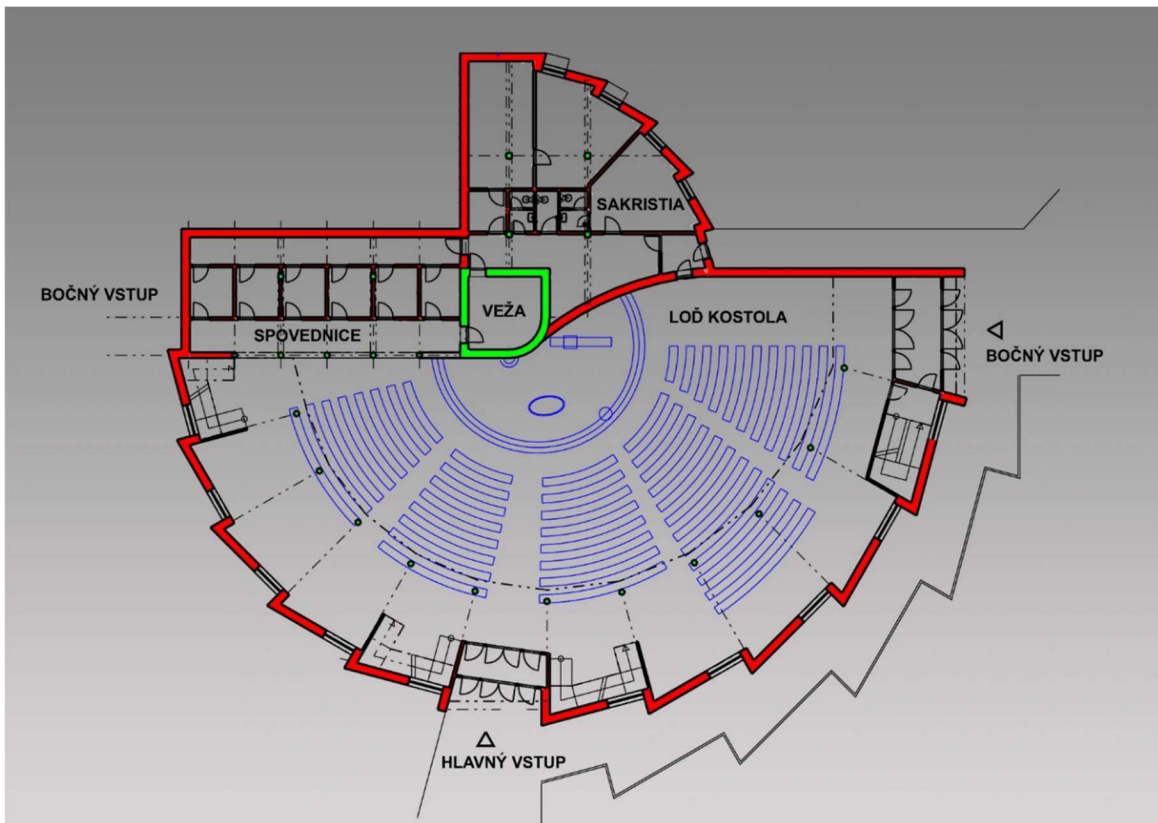
IGMR - Institutio Generalis Missalis Romani (Všeobecné pokyny k Římskému misálu)

KKC – Katechismus katolické církve

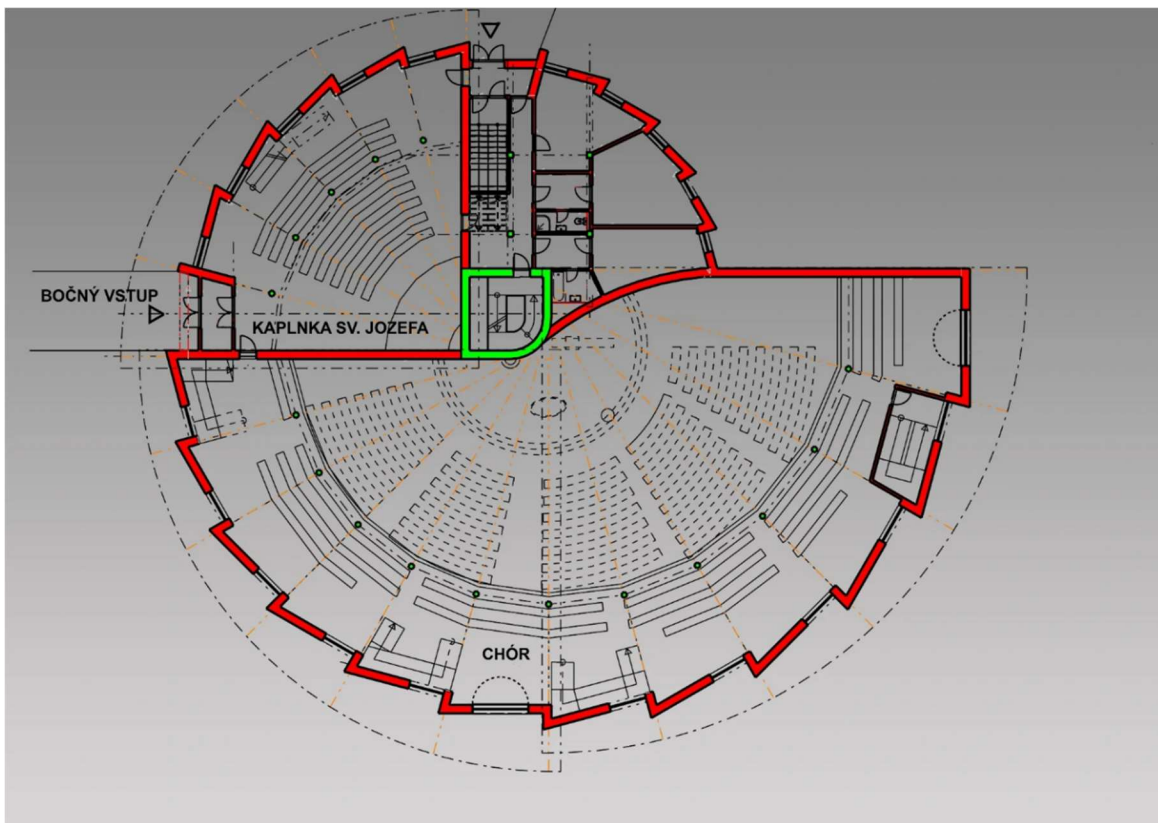
M.SS.CC. – Congregatio Missionariorum a Sacris Cordibus Iesu et Mariæ (Misionáři
Nejsvětějších srdcí Ježíše a Marie)

SJ - Societas Iesu (Tovaryšstvo Ježíšovo)

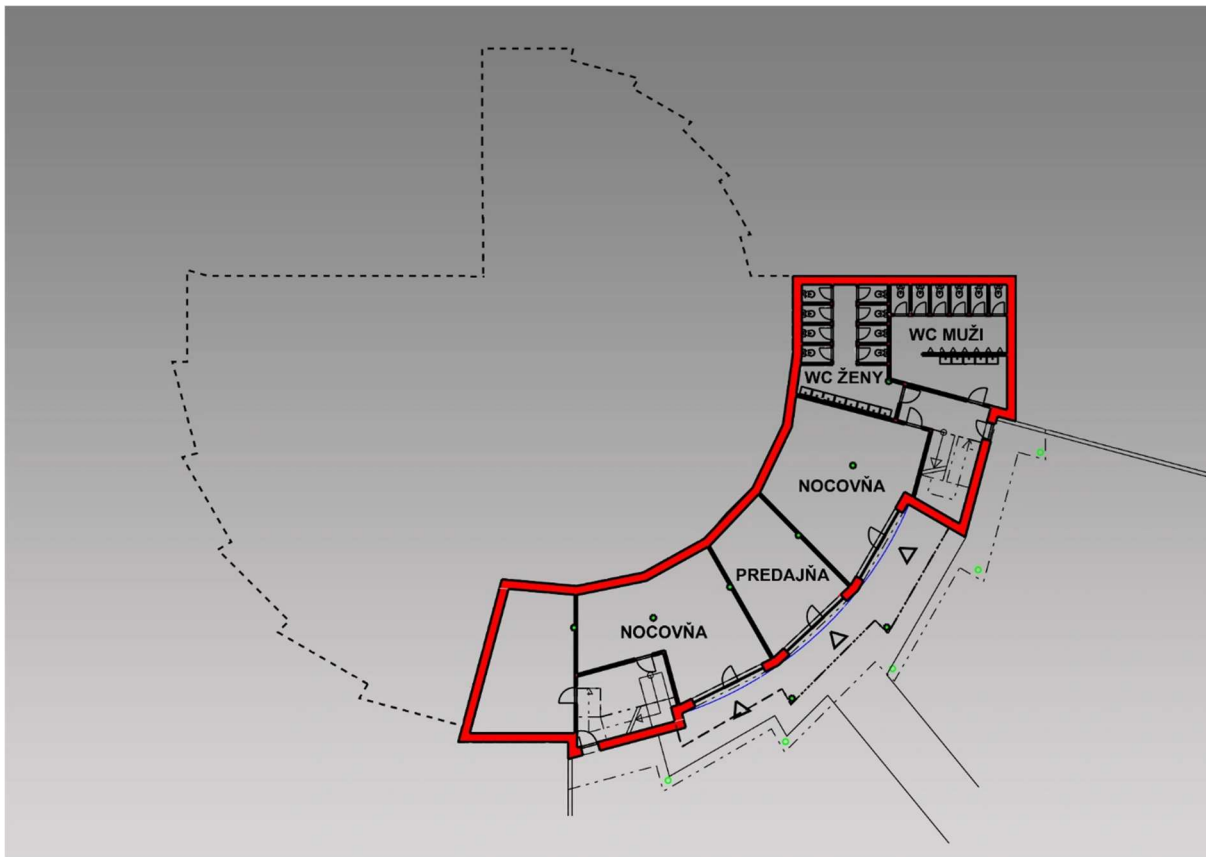
OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

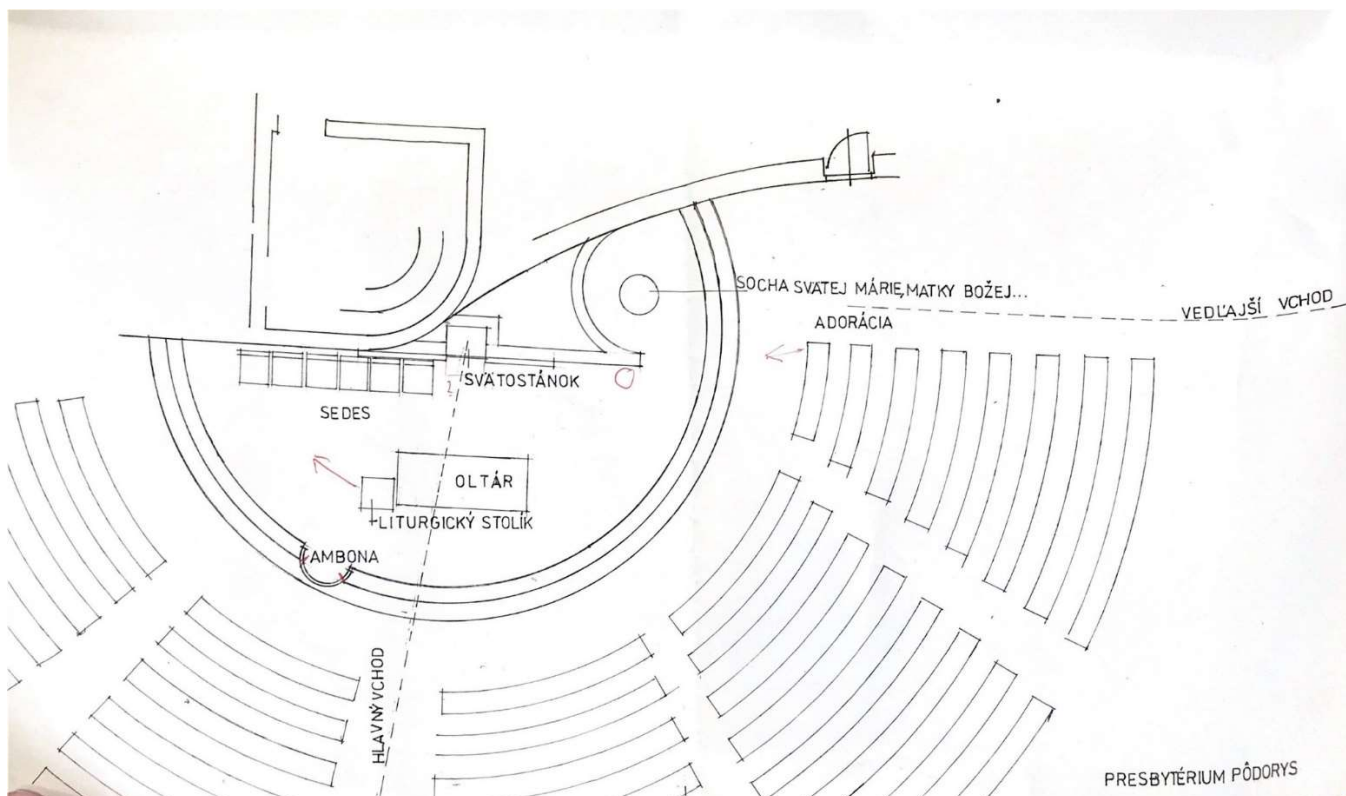
1. Přízemní podlaží kostela. <https://www.zivcakova.sk/chram-panny-marie/>.

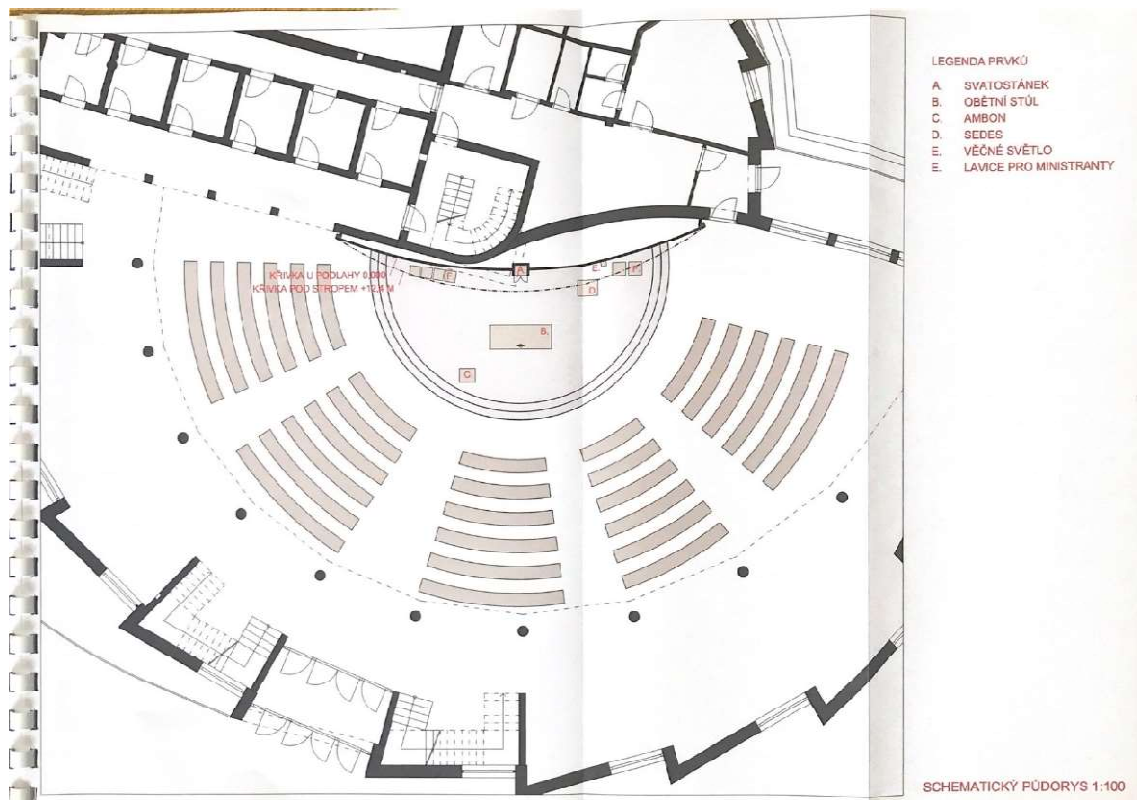
2. Nadzemní podlaží kostela. <https://www.zivcakova.sk/chram-panny-marie/>.

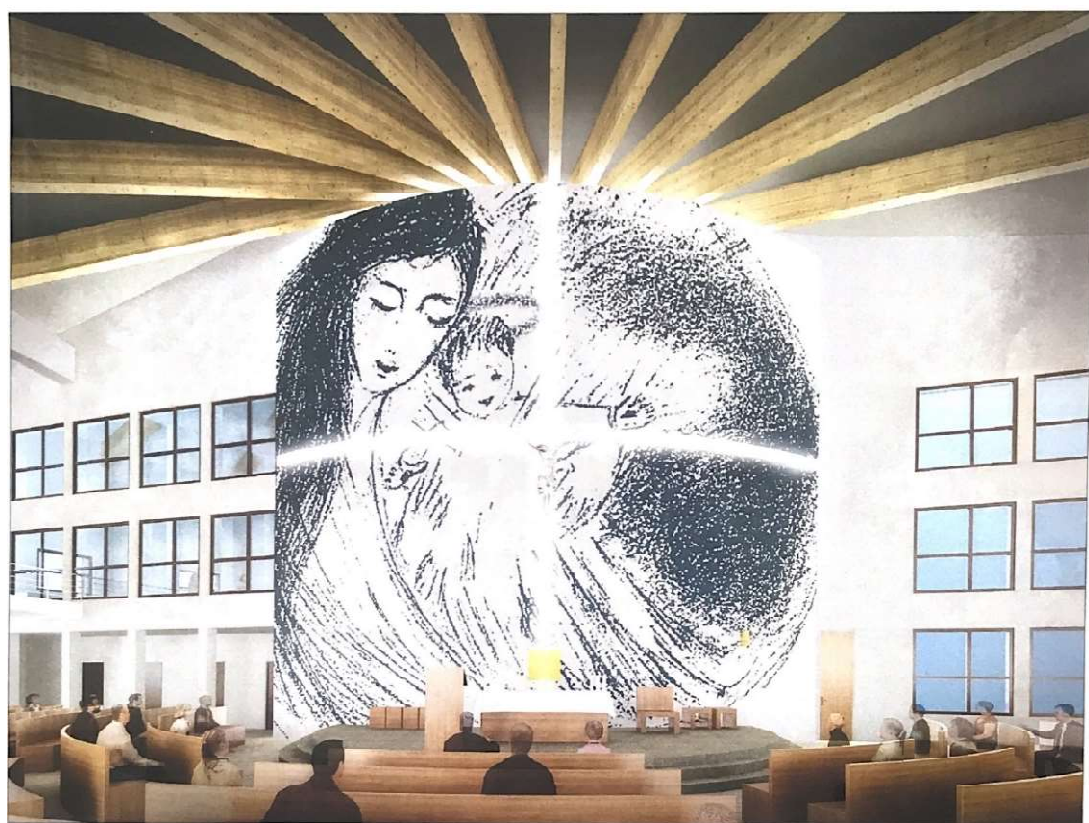
3. Podzemní podlaží kostela. <https://www.zivcakova.sk/chram-panny-marie/>.

4. Mariab Goč, púdorys presbytáre. *Farní úrad Korňa*.

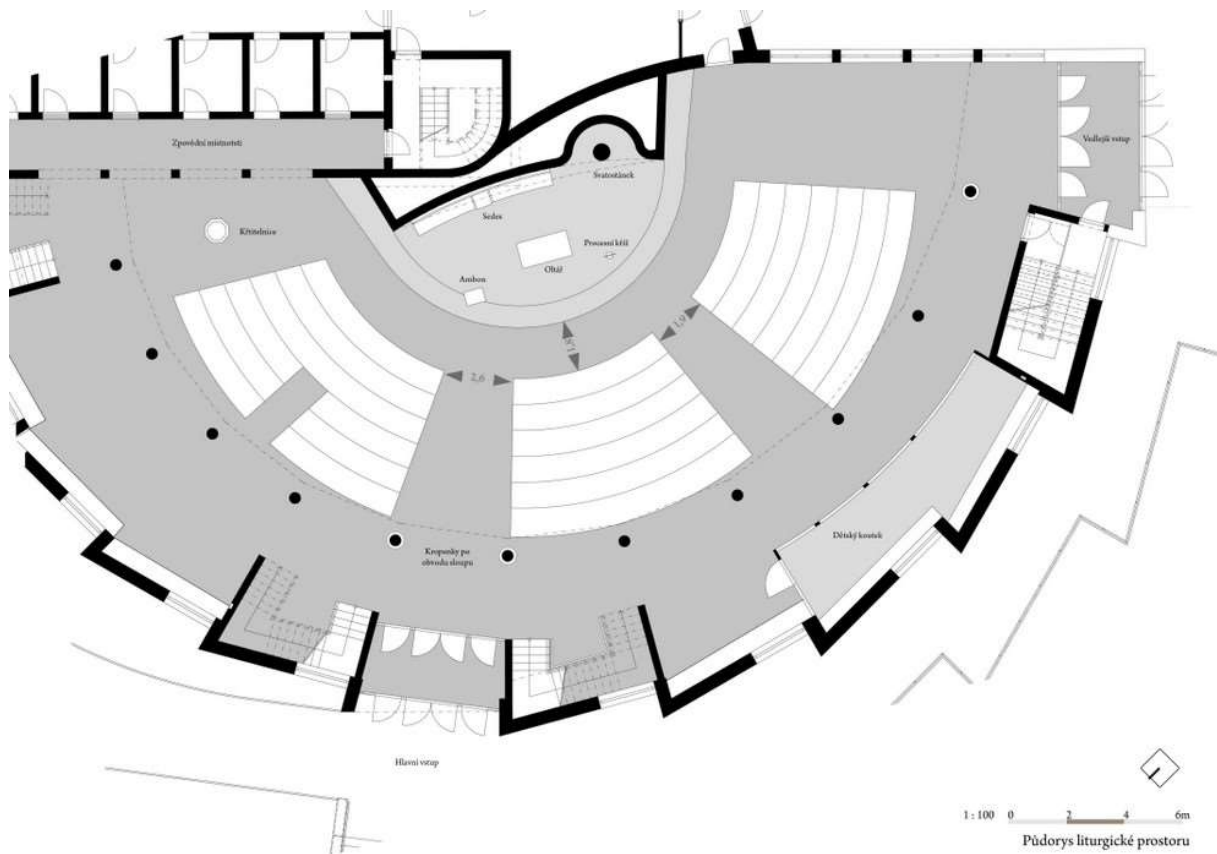

5. Jan Tesař, půdorys presbytáře. *Farní úřad Korňa.*

VIZUALIZACE

6. Jan Tesař, vizualizace výzdoby. *Farní úřad Korňa.*

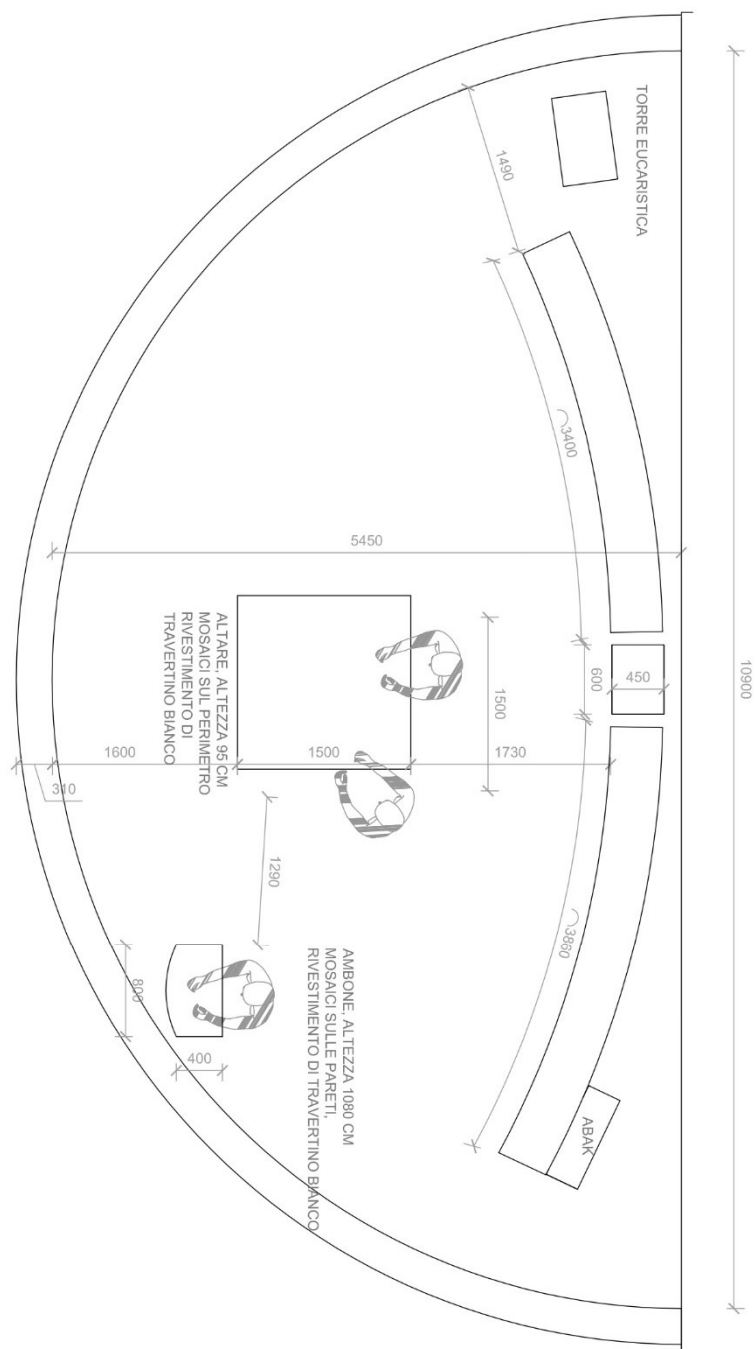
7. Jiří Šťasta, půdorys presbytáře. *Soukromý archiv, Jiří Šťasta.*

8. Jiří Šťasta, vizualizace výzdoby. *Soukromý archiv, Jiří Šťasta.*

9. Pavol Rusko, návrh výzdoby. *Farní úřad Korňa*.

10. Marko Rupnik, pŕodorys presbytáře. *Farní ũrad Korŕna.*

11. Presbytář kostela s nástěnnou mozaikou. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

12. Oltář a oltární kříž. Foto: Vít Krmíček, 24. 5. 2023.

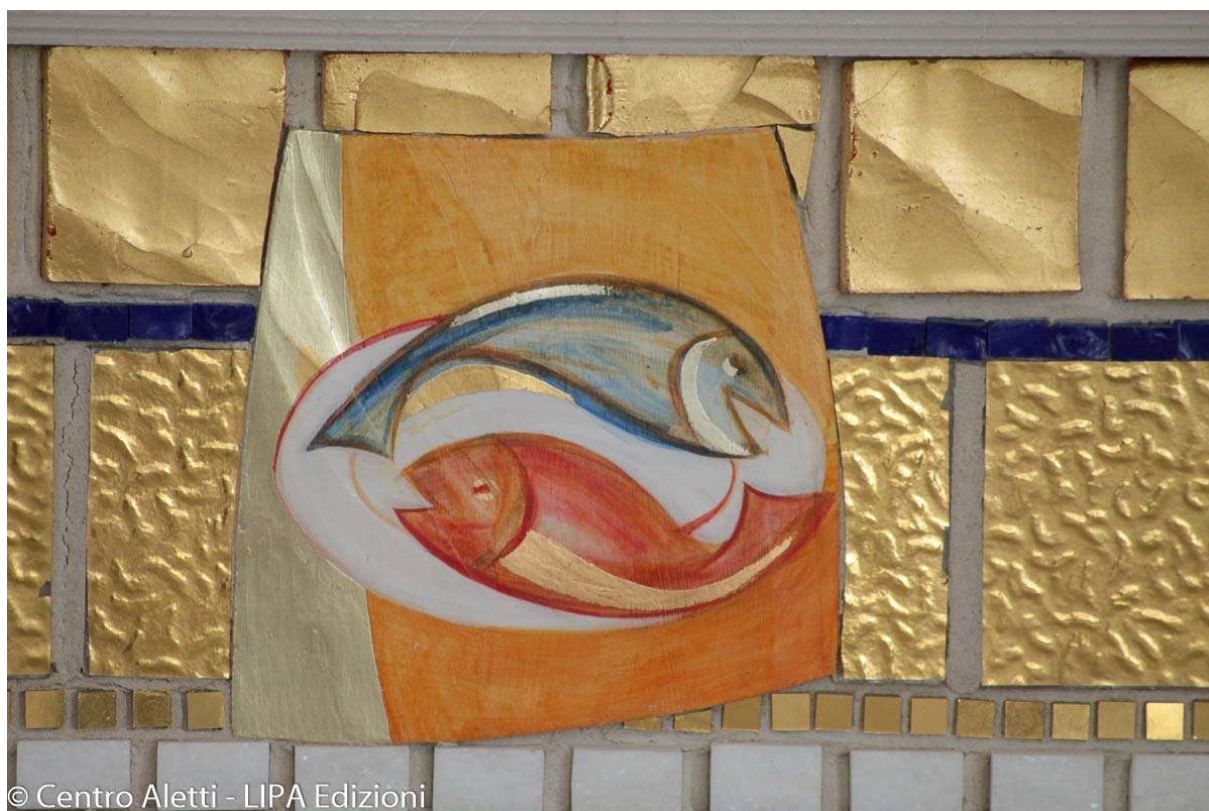
© Centro Aletti - LIPA Edizioni

13. Detail oltáře – had. <https://www.centroaletti.com/>.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

14. Detail oltáře – ošatka s chleby. <https://www.centroaletti.com/>.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

15. Detail oltáře – ryby. <https://www.centroaletti.com/>.

16. Detail oltáře – ostatky. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

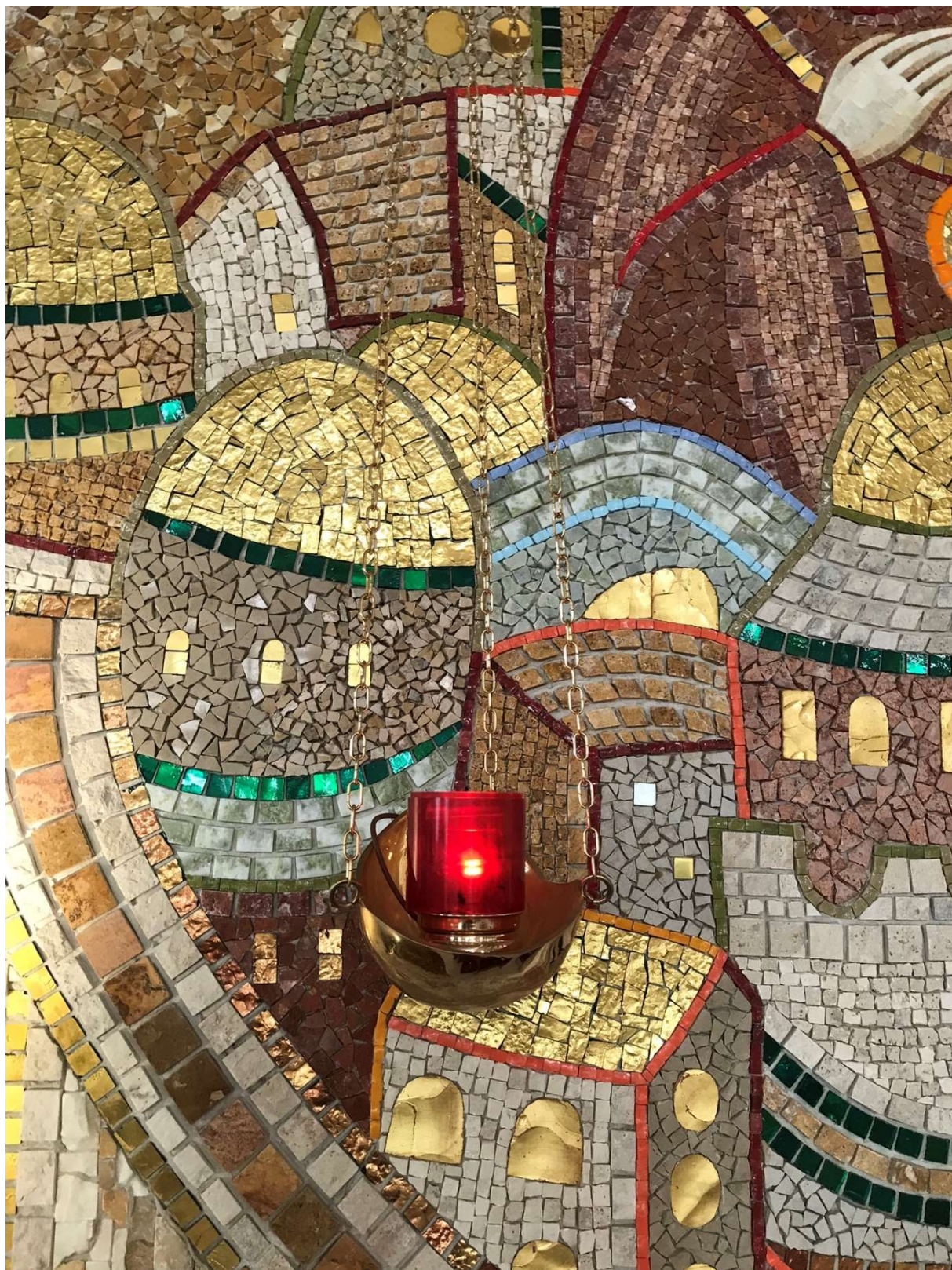
17. Ambon. *Foto: Vít Krmíček, 24. 5. 2023.*

18. Svatostánek. Foto: Vít Krmíček, 24. 5. 2023.

19. Detail svatostánku. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

20. Věčné světlo. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

21. Sedadla v presbytáři. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

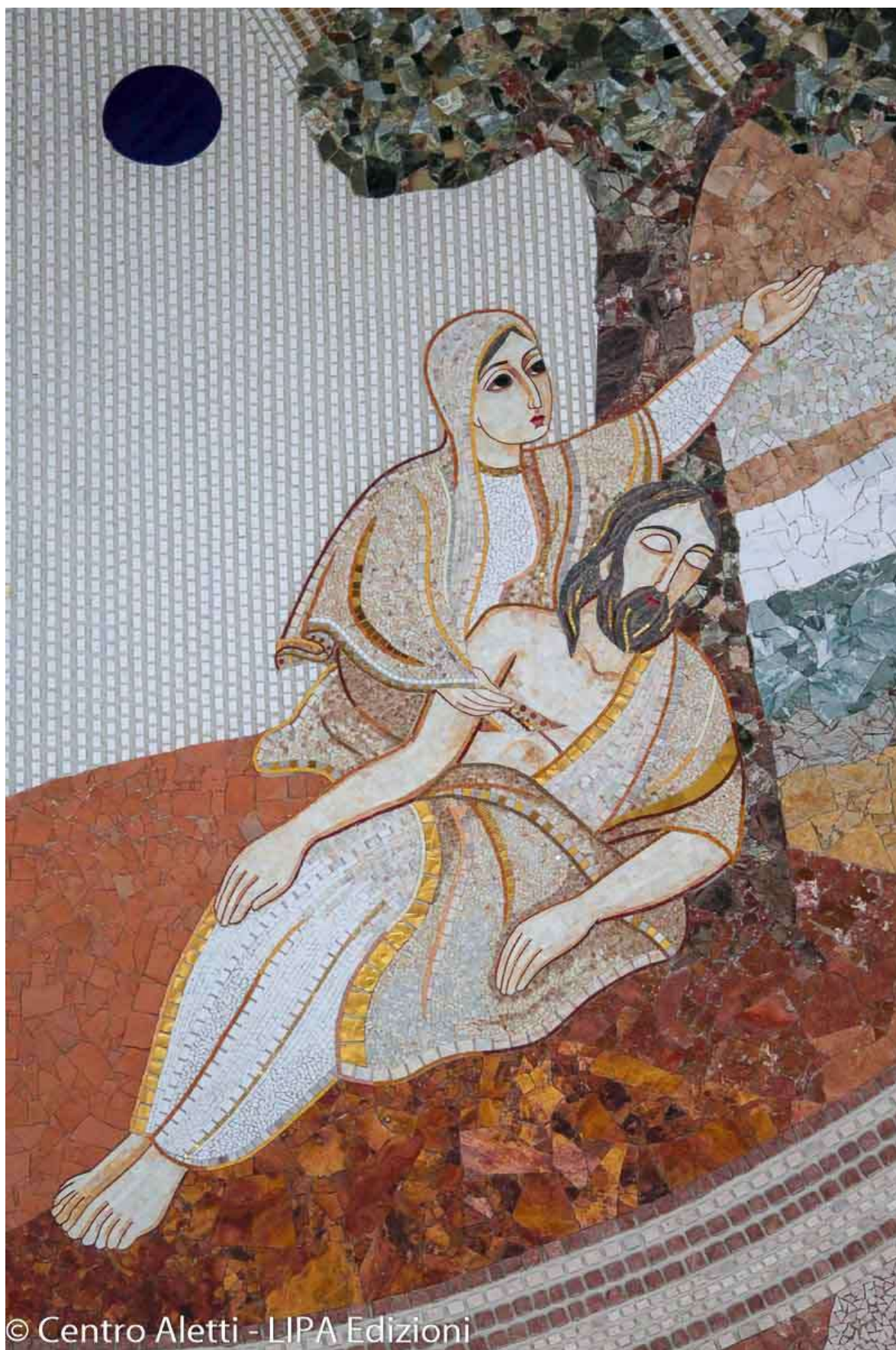
22. Lavice v lodi kostela. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

23. Lavice v horní části kostela a místo pro zpěváky a hudebníky. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

24. Zpovědní místnost. *Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.*

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

25. Detail mozaiky - stvoření Evy. <https://www.centroaletti.com/>.

26. Detail mozaiky – Noemova archa. *Foto: Vít Krmíček, 24. 5. 2023.*

27. Detail mozaiky – ukřižování. Foto: Vít Krmíček, 24. 5. 2023.

28. Detail mozaiky – apoštol Tomáš. Foto: Vít Krmíček, 24. 5. 2023.

29. Detail mozaiky – nebeský Jeruzalém. <https://www.centroaletti.com/>.

30. Křížová cesta. Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.

31. Konsekráční kříž se svícnem. *Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.*

32. Interiér kaple sv. Josefa. *Foto: Vít Krmíček, 25. 2. 2024.*